

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

- ❑ <http://hyperphysics.phy-astr.gsu.edu/hbase/audio/mic.html>
- ❑ <http://vestax.com/v/products/recorders/vrx2000.html>
- ❑ <http://www.vinylium.ch/dubcut/dubcutter.html>
- ❑ http://www.euronet.nl/~mgw/background/riaa/uk_riaa_background_1.html
- ❑ <http://www.badenhausen.com/VS1Pickups.htm>
- ❑ <http://www.elektronik-kompendium.de/sites>
- ❑ <http://www.elektronikinfo.de/audio/cd.htm>
- ❑ <http://www.howstuffworks.com/>

Използвани означения

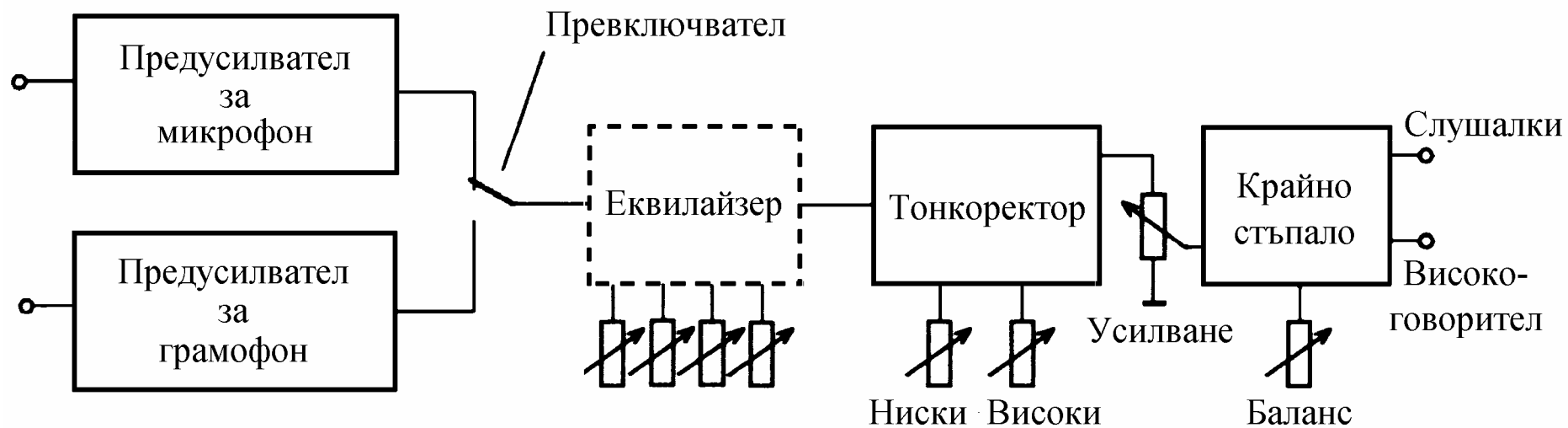
- ❑ Тема, която се среща за първи път
- ❑ Тема, която вече е позната

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

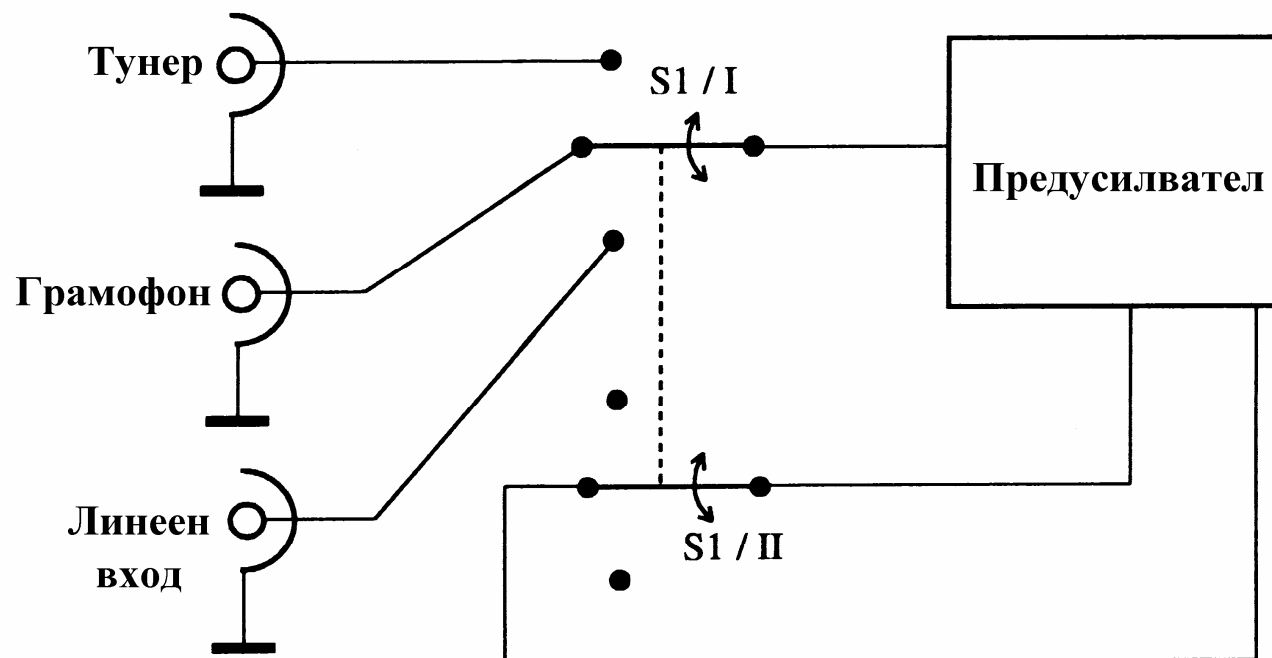
Цел разглеждането:

- да може да отговаряте на тези или подобни въпроси:
  - На какви принципи работят звукоотнемащите системи?
  - Каква е ролята на коригиращите предусилватели?
  - Какво представляват и какви са функциите на еквилайзерите?
  - Какви са основните характеристики на високоговорителите и микрофоните?
  - Какво знаете за CD, DVD, грамофон, магнетофон?

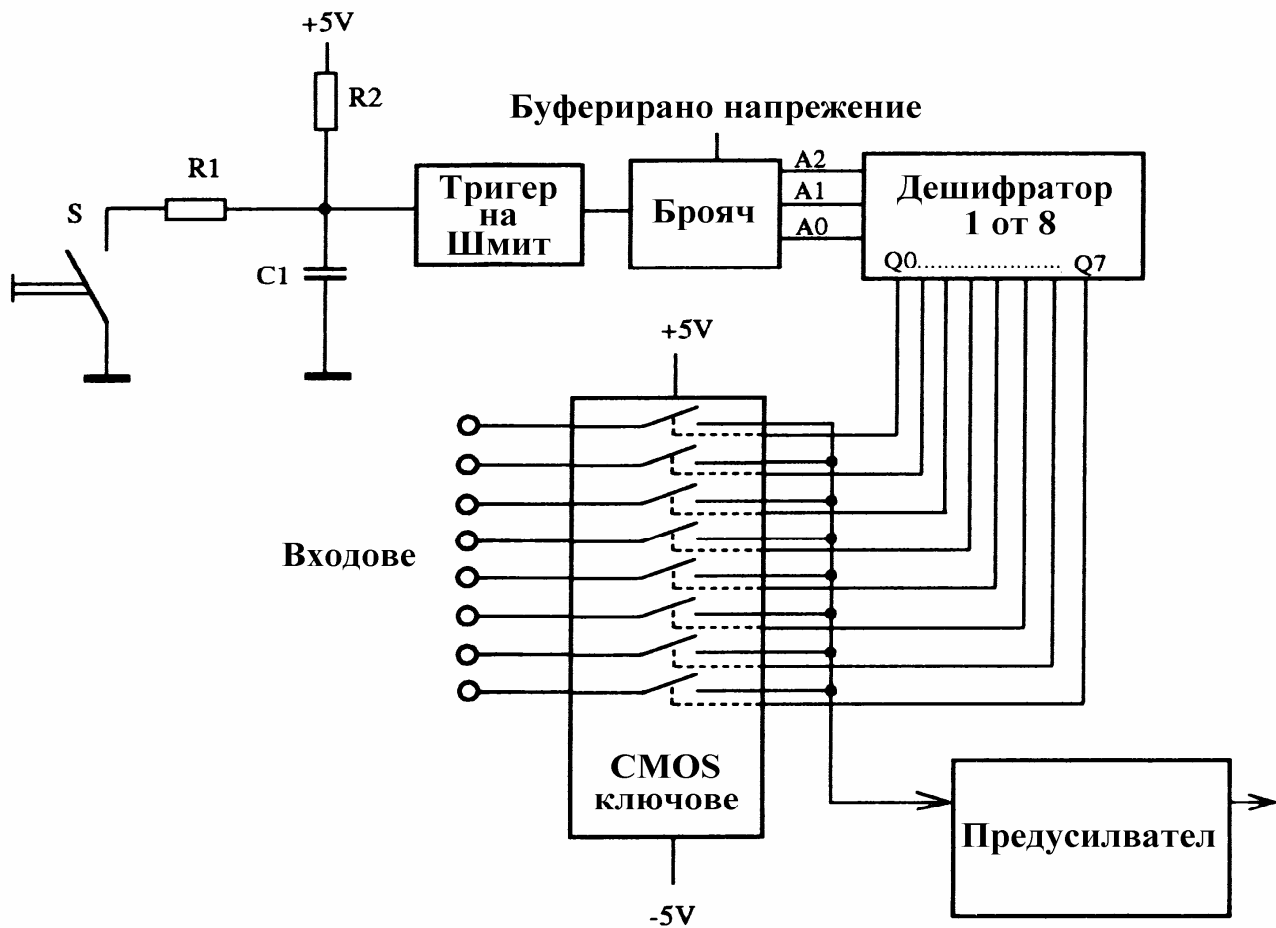
Блокова схема на HiFi усилвател

Избор на канал (механично)

Избор на канал (електронно)

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

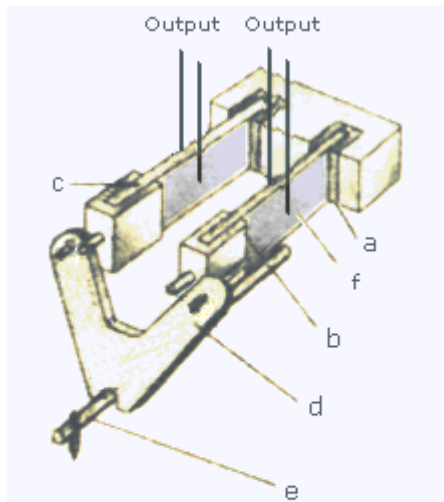
- ❑ **Звукоотнемащи системи**
- ❑ Коригиращи предусилватели
- ❑ Тонкоректори и еквилайзери
- ❑ Високоговорители и тонколони
- ❑ Филтри
- ❑ Микрофони
- ❑ Грамофони
- ❑ Магнетофони
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

Звукоотнемащи системи (дозы)

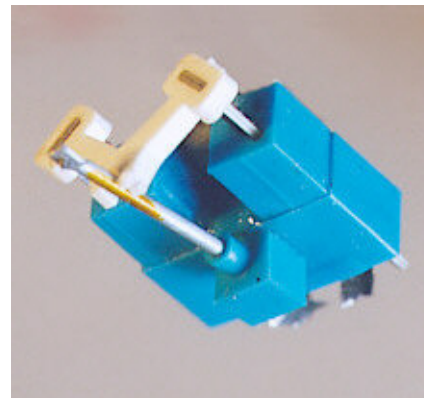
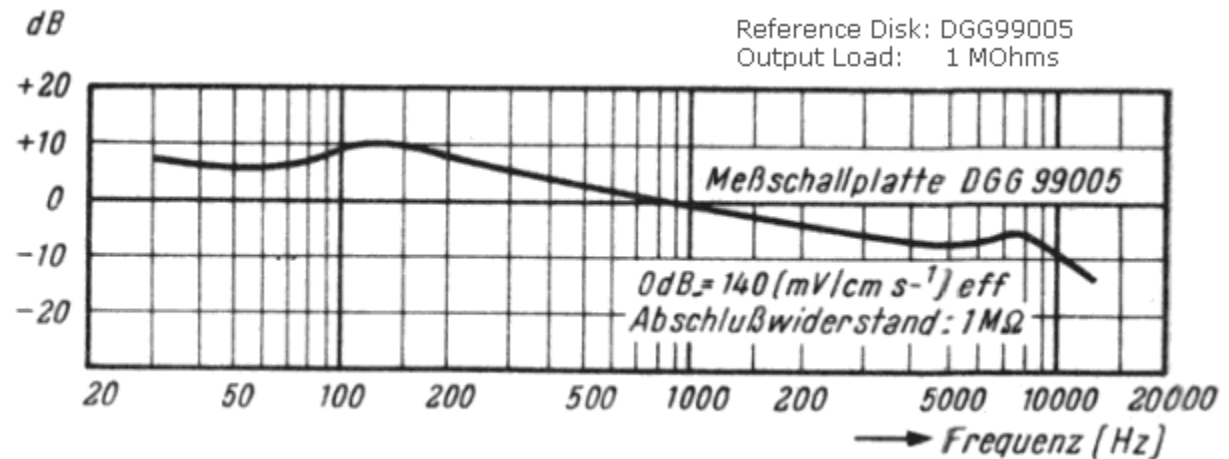
- ❑ Кристална грамофонна доза - полученото напрежение е **пропорционално на отклонението на иглата**.
- ❑ Магнитна (магнитодинамична) доза
  - Иглата премества малък постоянен магнит спрямо неподвижна бобинка.
- ❑ Динамична (електродинамична) доза
  - Иглата премества подвижна бобинка спрямо малък постоянен магнит.
  - В бобинката се индуцира напрежение със звукова честота, чиято стойност зависи от **скоростта на трептенията на иглата**.

Кристална грамофонна доза (1958)

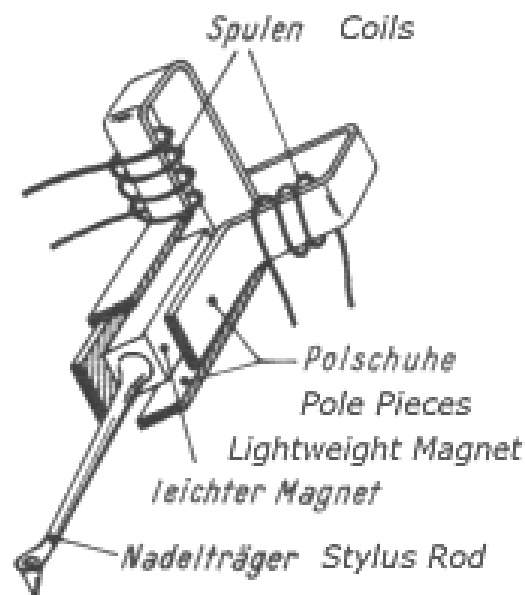

a	Flexible Support	Elastisches Lager
b	Flexible Front Support	Vorderlager
c	Crystal	Kristall
d	Coupling Lever	Kopplungssteg
e	Stylus Rod	Nadelträger
f	Contact Stripes	Kontaktstreifen

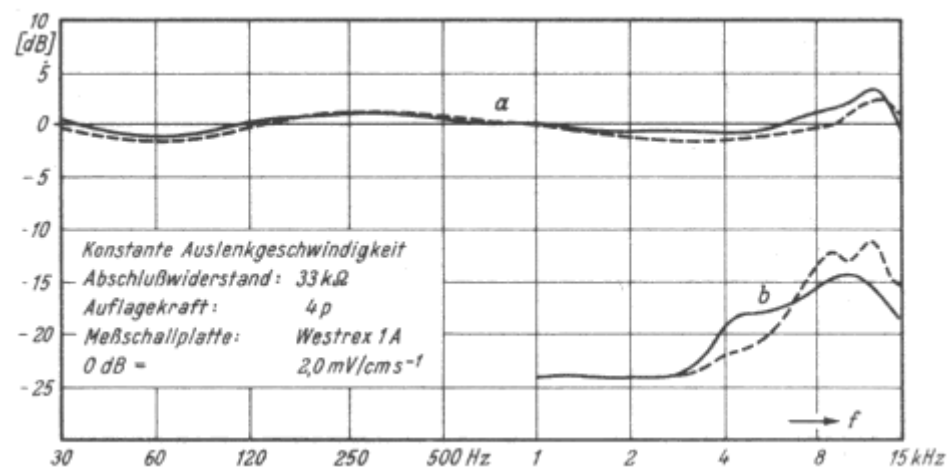

RFT, DDR

Магнитна (магнитодинамична) доза

SHURE, USA; ELAC, BRD

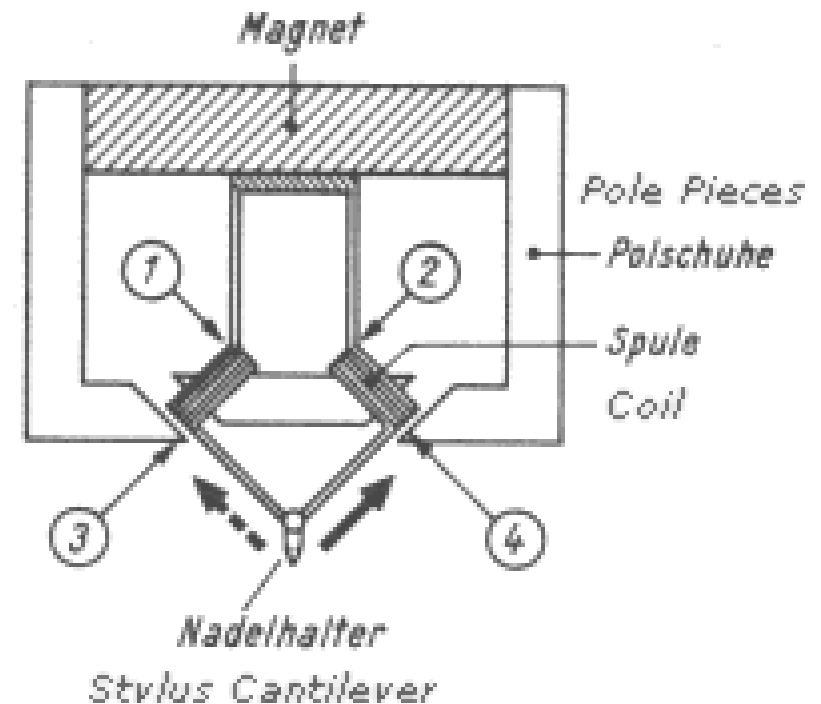

АЧХ (крива а): 20Hz–16000kHz +/- 2,5 dB; Товар: 33 k Ω ; Врѣх на иглата: 15 ... 18 μ m;
 Ефективна маса: 2,15mg; Импеданс: 1480+j0,65 Ω ; Тегло: 12 g;
 Изх. напрежение за канал: 20 mV при 10 cm/s скорост;
 Прекъснатa линия: ляв канал; Прослушване: крива b;

Динамична (електродинамична) доза

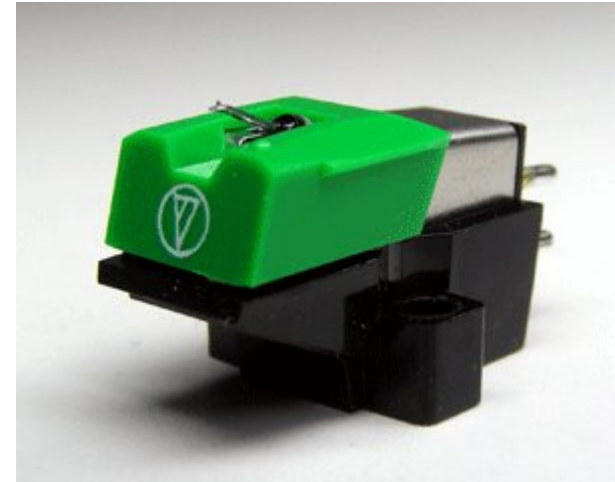
- ❑ По една бобинка за всеки канал се премества спрямо постоянен магнит.
- ❑ На този принцип работят и динамичните микрофони.
- ❑ Подвижните бобинки са закрепени на тънка пластмасова скоба (1, 2) и се движат между върховете (3, 4) на постоянния магнит.

Westrex, USA

Ценови категории

- ~ 75 евро – audiotekhnika at95 (Moving Magnet)

- ~ 300 евро – ortophone vinylmaster (Moving Magnet)

Ценови категории

- ~ 1000 евро – Lyra dorian (Moving Coil)

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ **Коригиращи предусилватели**
- ❑ Тонкоректори и еквилайзери
- ❑ Високоговорители и тонколони
- ❑ Филтри
- ❑ Микрофони
- ❑ Грамофони
- ❑ Магнетофони
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

Коригиращи предусилватели

- При нарязването на плочите напречното отклонение в браздата за високите честоти се прави по-голямо отколкото за ниските честоти. Така се получават по-добри шумови съотношения и се използва пълноценно широчината на браздата и за високите честоти.
- Ако напрежението от такава грамофонна доза просто се усили и се подаде към високоговорител, звукът ще бъде дразнещо остър (писклив), т. е. високите честоти ще бъдат ненормално силни.

Коригиращи предусилватели

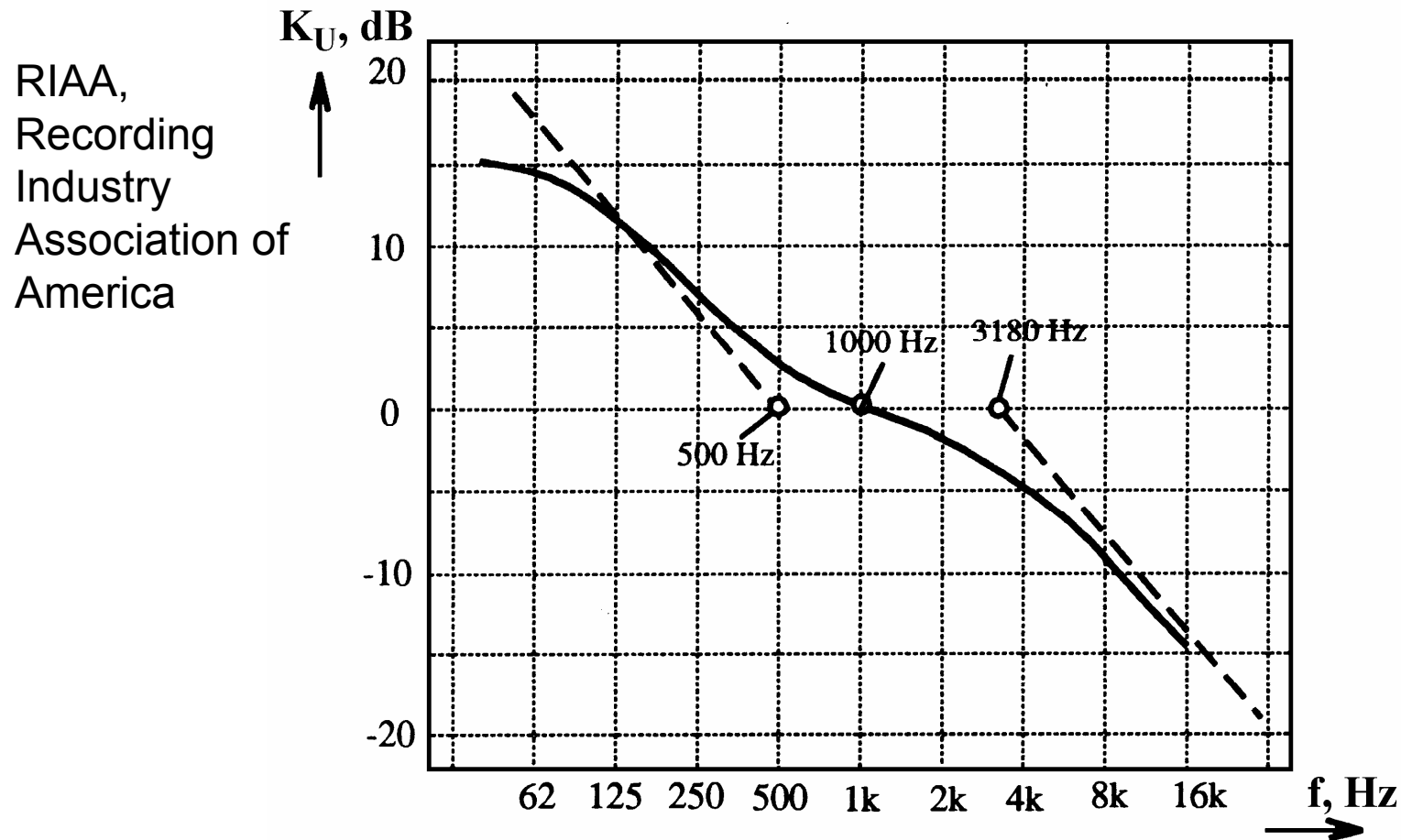
- ❑ Следователно чрез коригиращите предусилватели (предусилвателите с честотни корекции) трябва да се противодейства на предварителната честотна промяна на сигнала по време на записа на плочата.
- ❑ Тъй като при динамичните системи изходното напрежение се увеличава с нарастване на честотата (при постоянно зададена сила на звука в оригиналния запис) и допълнително се повдигат високите честоти при нарязването на плочата, предусилвателите за магнитните и динамичните дози трябва да осъществяват много по-сериозна корекция отколкото тези за кристалните дози.

Коригиращи предусилватели

- ❑ Честотната характеристика по време на запис на плочата обикновено се дефинира за три конкретни честоти. Това означава, че повдигането за тези честоти по време на нарязването на браздата е строго дефинирано и то трябва да бъде коригирано по време на възпроизвеждане.
- ❑ Честотите са: 50 Hz (3180 μ s), 500 Hz (318 μ s) и 3180 Hz (50 μ s).
- ❑ Коригиращият предусилвател трябва да осигурява не само линейно спадаща честотна характеристика, но и достатъчно стръмен наклон на характеристиката.

Коригиращи предусилватели

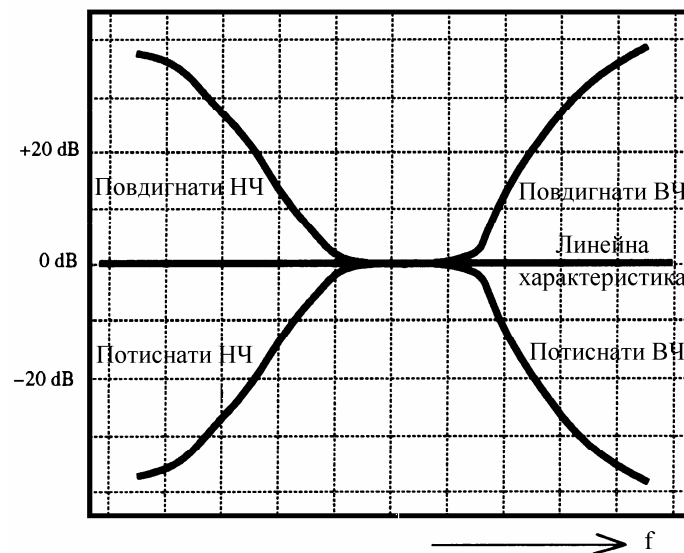
Коригиращи предусилватели

- Една система с подвижна бобинка дава едва $1/50$ от напрежението, което се получава при магнитодинамичните системи.
- Следователно при системите с подвижна бобинка най-напред е необходим предусилвател с коефициент на усилване 50.
- При толкова малки входни напрежения този предусилвател трябва да внася изключително малък собствен шум. За тази цел има разработени различни схемни решения - с лампи, с транзистори или с интегрални схеми.

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ **Тонкоректори и еквилайзери**
- ❑ Високоговорители и тонколони
- ❑ Филтри
- ❑ Микрофони
- ❑ Грамофони
- ❑ Магнетофони
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

АЧ характеристики на тонкоректор

Еквилайзери

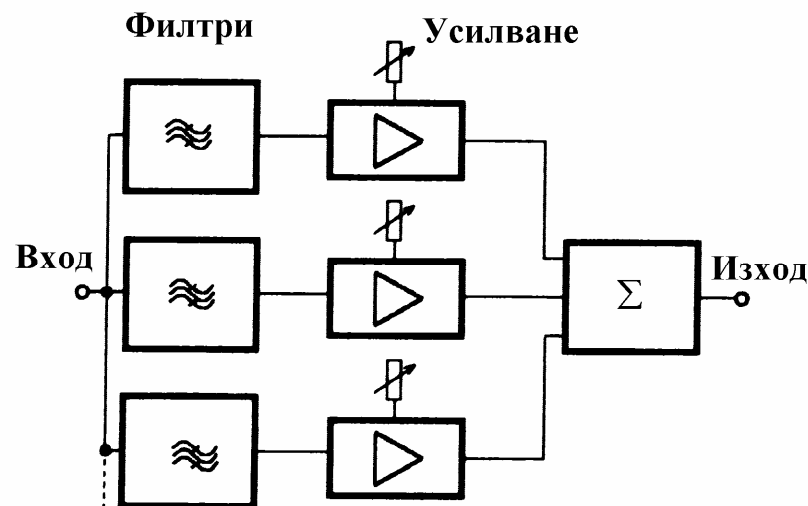
- ❑ Еквилайзерите са особена разновидност на тонкоректорите.
- ❑ С тяхна помощ честотната характеристика на целия усилвателен тракт може да бъде много по-фино настроена според индивидуалните предпочитания на слушателя.
- Два вида - графични и параметрични.

Параметрични еквилайзери

- ❑ Те са по-сложни (особено по-качествените), но при тях не са необходими толкова блокове колкото в графичните.
- ❑ Настройват се три параметъра:
  - Коефициентът на предаване k ,
  - Широчината на честотната лента Δf ,
  - Собствената честота f_0 .
- ❑ Настройката на конкретна честотна характеристика е почти невъзможна без задълбочени познания, поради което параметрични еквилайзери рядко се вграждат в уредбите за масова употреба.

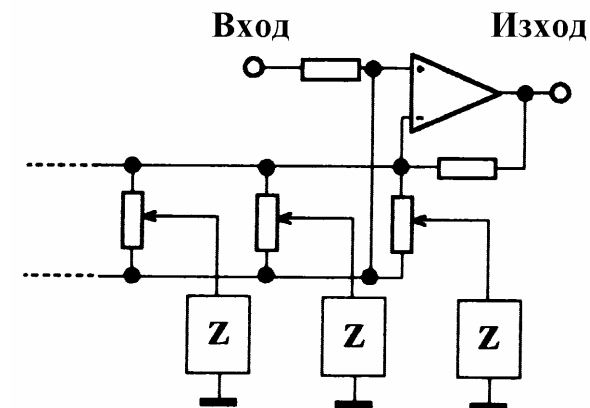
Графични еквилайзери

- ❑ Стръмността и относителната ширина на честотната лента на филтрите зависят от конкретното изпълнение.
- ❑ Най-простият принцип:
  - Входният сигнал преминава едновременно през всичките лентови филтри, като всеки филтър естествено пропуска само специфичния за него честотен спектър.

Графичен еквилайзер

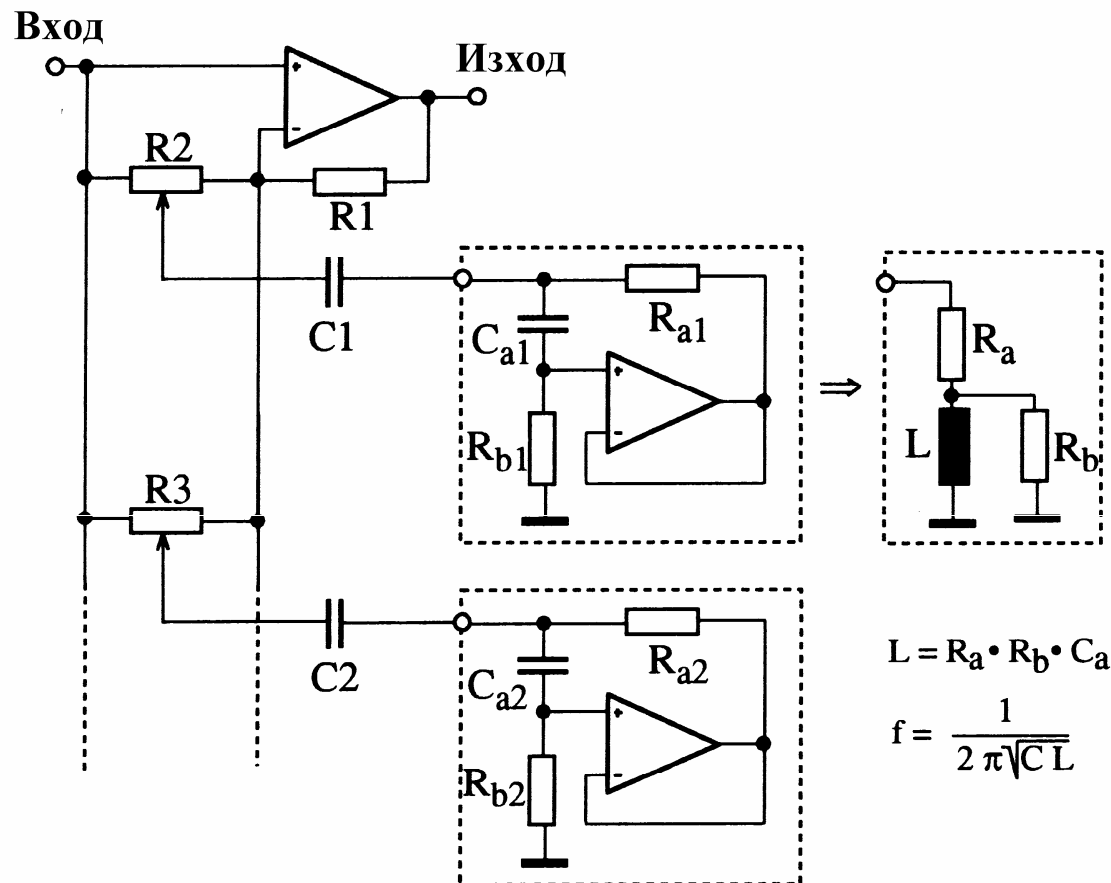
- Така филтрираните спектрални компоненти може да бъдат поотделно усилвани чрез следващите усилватели.
- Разходите ще нараснат значително, ако решим да разделим целия слухов обхват през терца ($1/3$ октава).
- Може чувствително да бъдат намалени, ако всеки филтър се включи във веригата на отрицателната обратна връзка на усилвател.

Графичен еквилайзер

- По-нататъшно опростяване може да се постигне, ако филтрите се реализират чрез последователно свързване на кондензатор и т. нар. жиратор. Жираторът в този случай представлява една комбинация от елементи, чрез която се симулира индуктивност.
- Жираторите са оградени с прекъсната линия. Вдясно е показано комплексното съпротивление, което се замества от жиратора.

Графичен еквилайзер

- Отделните филтри с жиратори се различават обикновено само по капацитетите на кондензаторите C_{a1} , C_{a2} , ... и на кондензаторите $C1$, $C2$, ... Така се избягват разлики в качествения фактор, а оттам и в широчината на честотната лента.

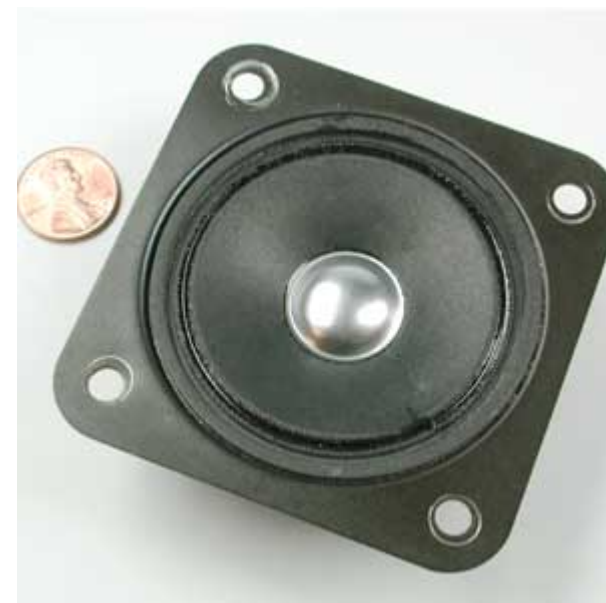
Графичен еквилайзер

- Чрез резистора R_a се задава качественият фактор на последователния трептящ кръг, образуван при последователното свързване на жиратора и съответния кондензатор (C_1 , C_2 и т. н.).
- Този качествен фактор определя в крайна сметка относителната широчина на честотната лента на филтъра, докато средната честота се дефинира от симулираната индуктивност L и участващия в жиратора кондензатор).

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

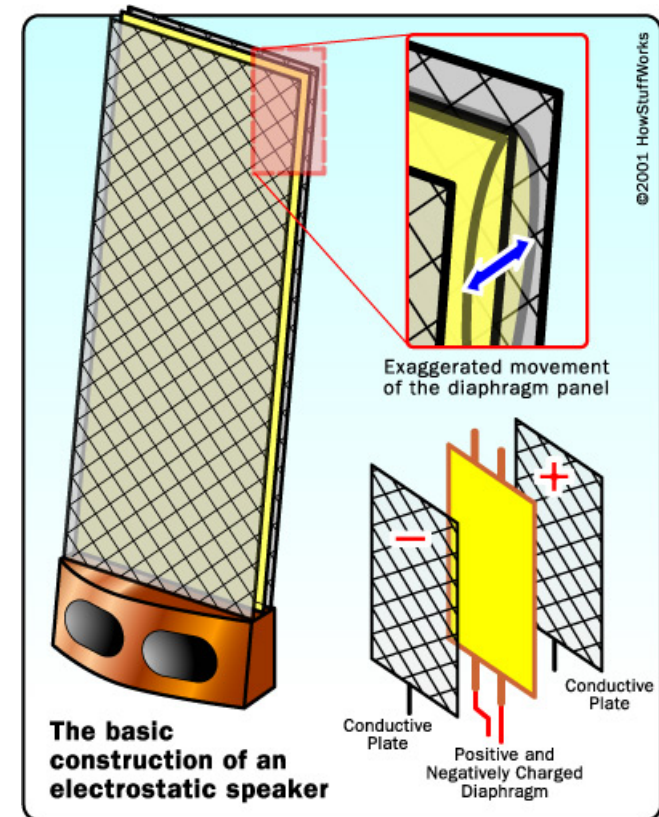
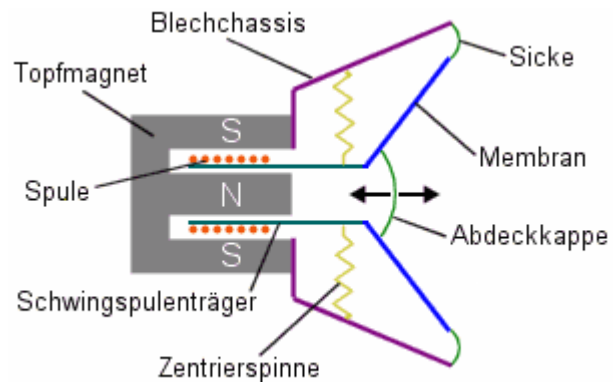
- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ *Тонкоректори и еквилайзери*
- ❑ **Високоговорители и тонколони**
- ❑ Филтри
- ❑ Микрофони
- ❑ Грамофони
- ❑ Магнетофони
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

Високоговорители

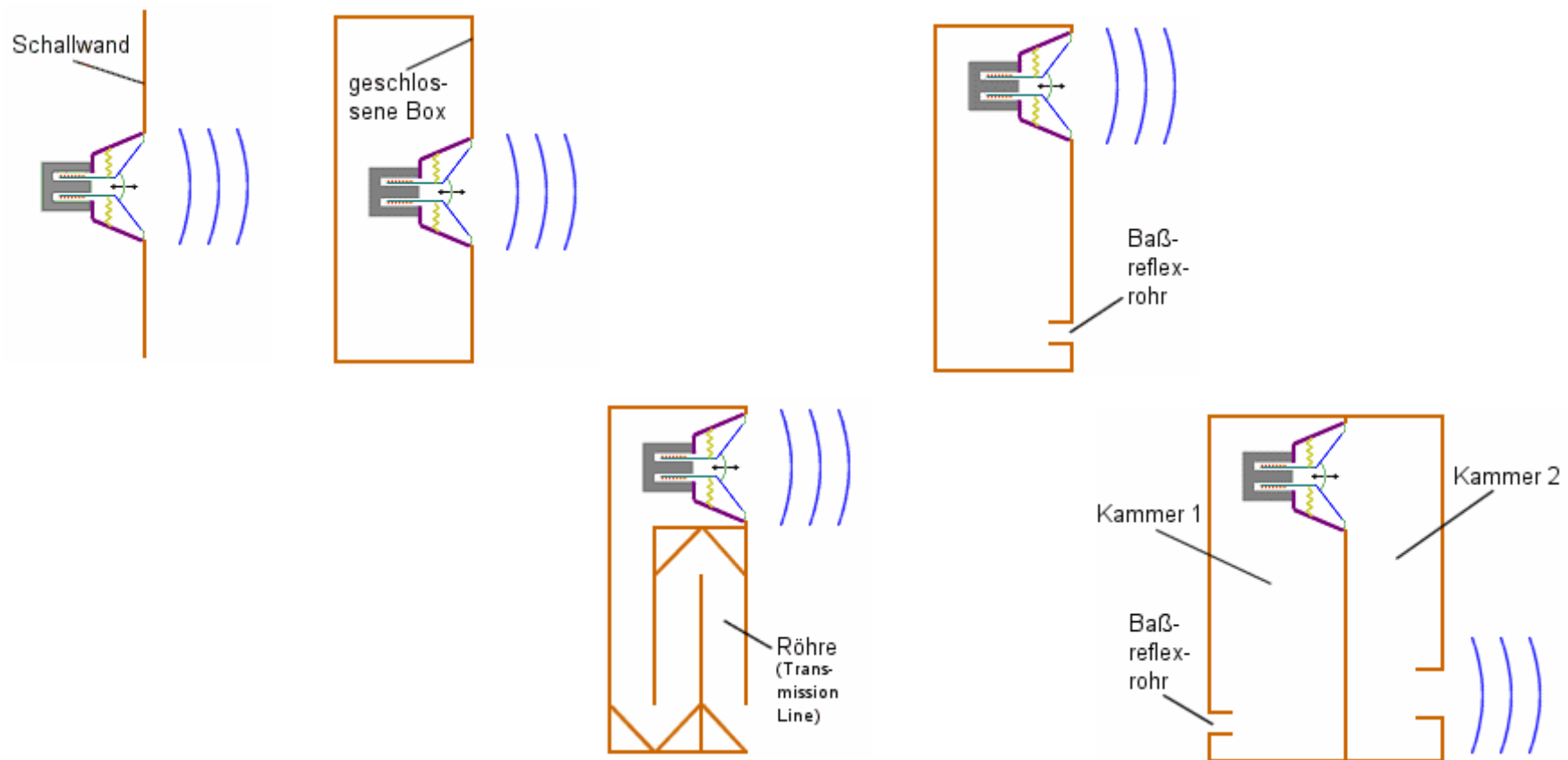
Високоговорители

Електродинамичен принцип

Електростатичен принцип

Озвучителни тела (тонколони)

ТОНКОЛОНИ

- ❑ Avalon (Opus ceramic)
~ 20000 евро! за 2 броя

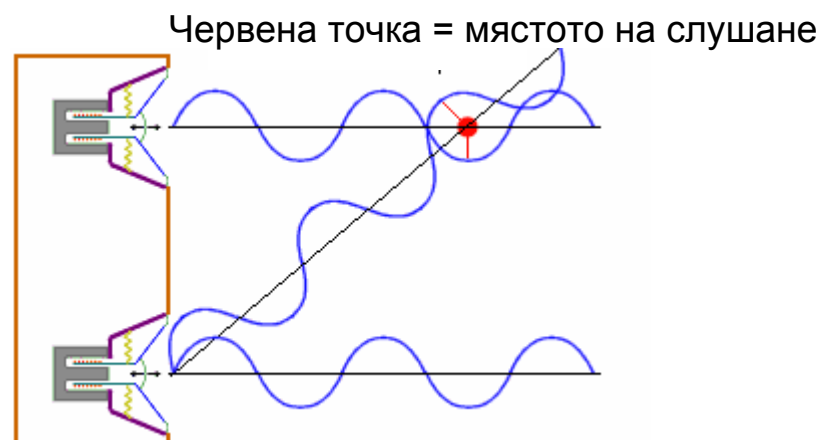
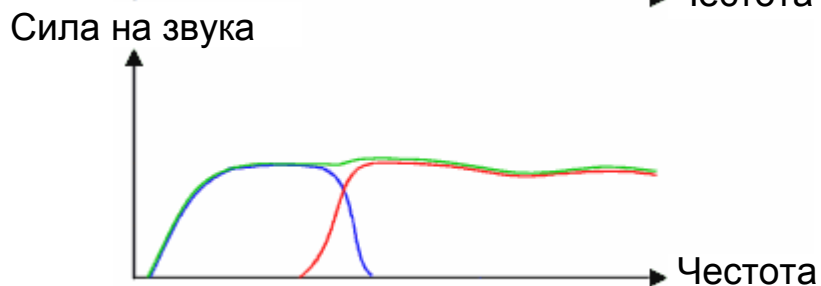
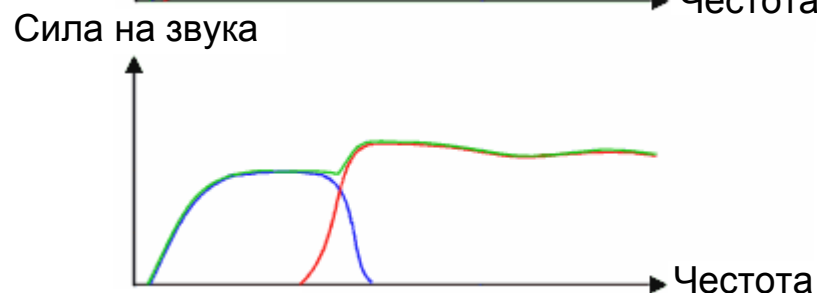
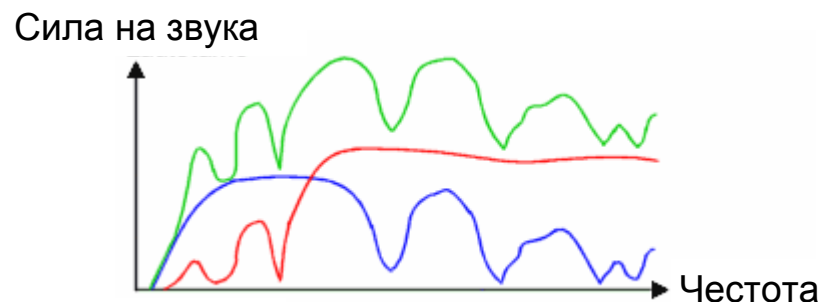
- ❑ Quad
~ 5000 евро! за 2 броя

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ *Тонкоректори и еквилайзери*
- ❑ *Високоговорители и тонколони*
- ❑ **Филтри**
- ❑ Микрофони
- ❑ Грамофони
- ❑ Магнетофони
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

Разделяне на честотния обхват

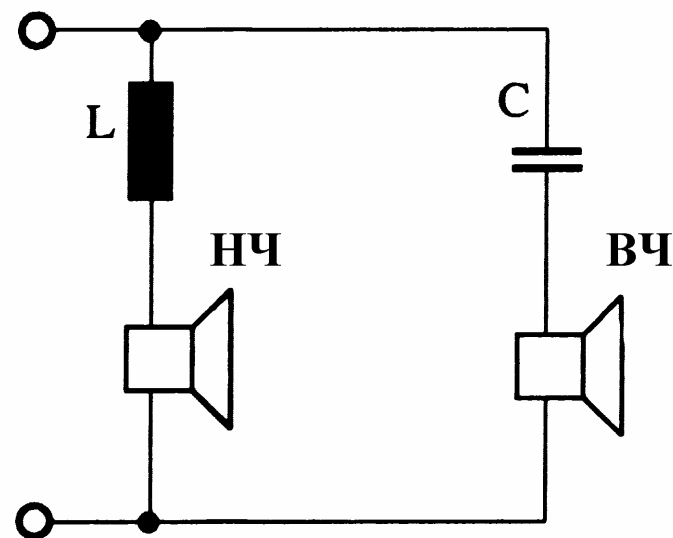
Проблем: унищожаване на честотата на разделяне на определени места – излъчва се от двата ВГ и се срещат вълни с обратни фази

Пасивни разделителни филтри

- ❑ Разделителните филтри се реализират с LC звена, които се включват в изхода на усилвателя. Всеки пасивен разделителен филтър е точно съгласуван с конкретния високоговорител и следователно е нормално да се монтира вътре в тонколоната.
- ❑ Най-простият вариант е да се използват два високоговорителя и да се раздели честотният обхват на две. В този случай става дума за двулентова озвучителна система.
  - ниски честоти и средни/високи честоти
  - ниски/средни честоти и високи честоти

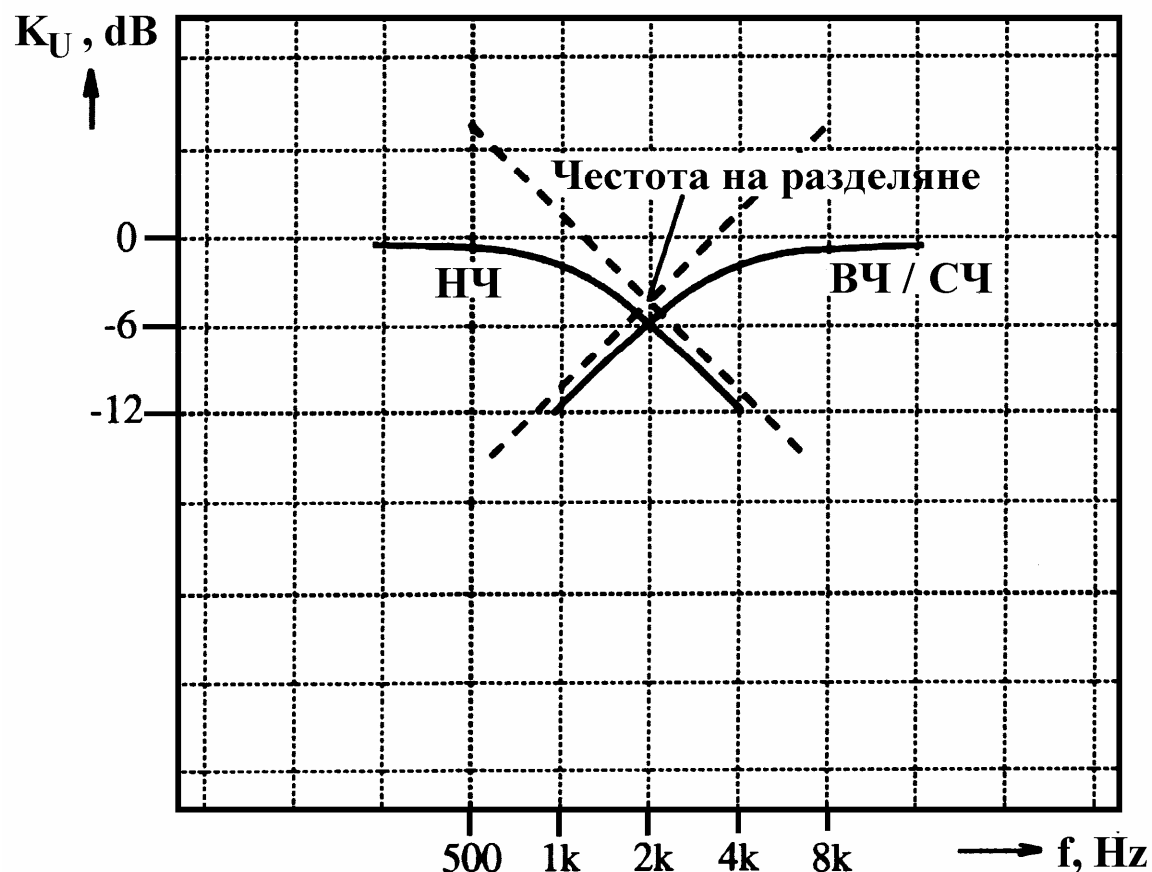
Двулентов филтър

- ❑ Бобината L и кондензаторът C се оразмеряват в зависимост от т. нар. честота на разделяне.
- ❑ Принципът на действие е прост:
  - Бобината L не разрешава високите честоти да проникват към нискочестотния високоговорител;
  - Кондензаторът C спира достъпа на ниските честоти до високочестотния високоговорител.

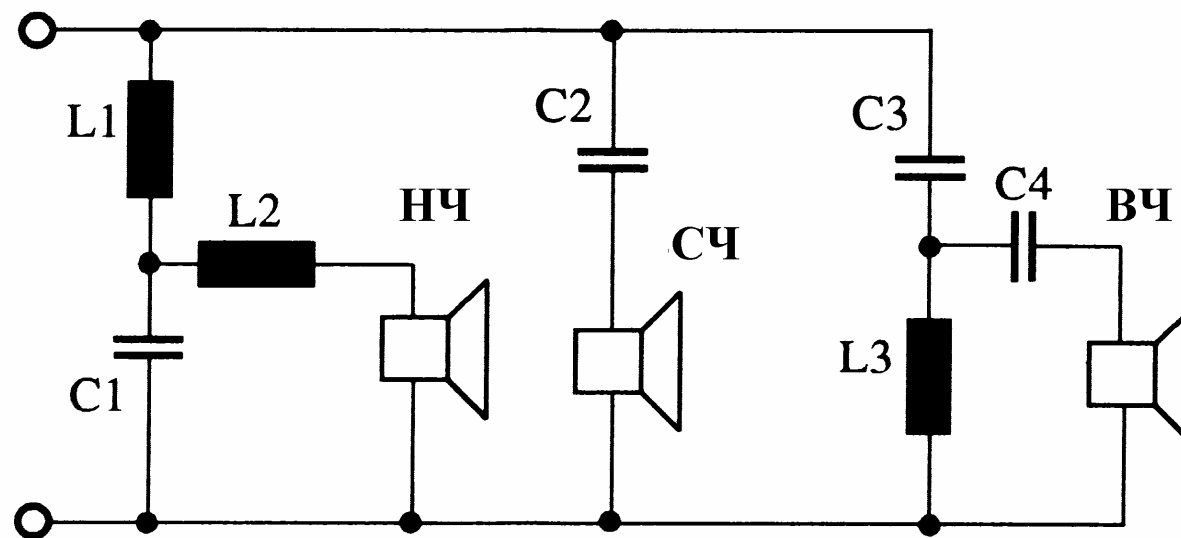
АЧ характеристика

Честотата на разделяне може да има различна стойност, която зависи преди всичко от използваните високоговорители.

Трилентов филтър

В този случай честотният спектър се разделя на ниски, средни и високи честоти.

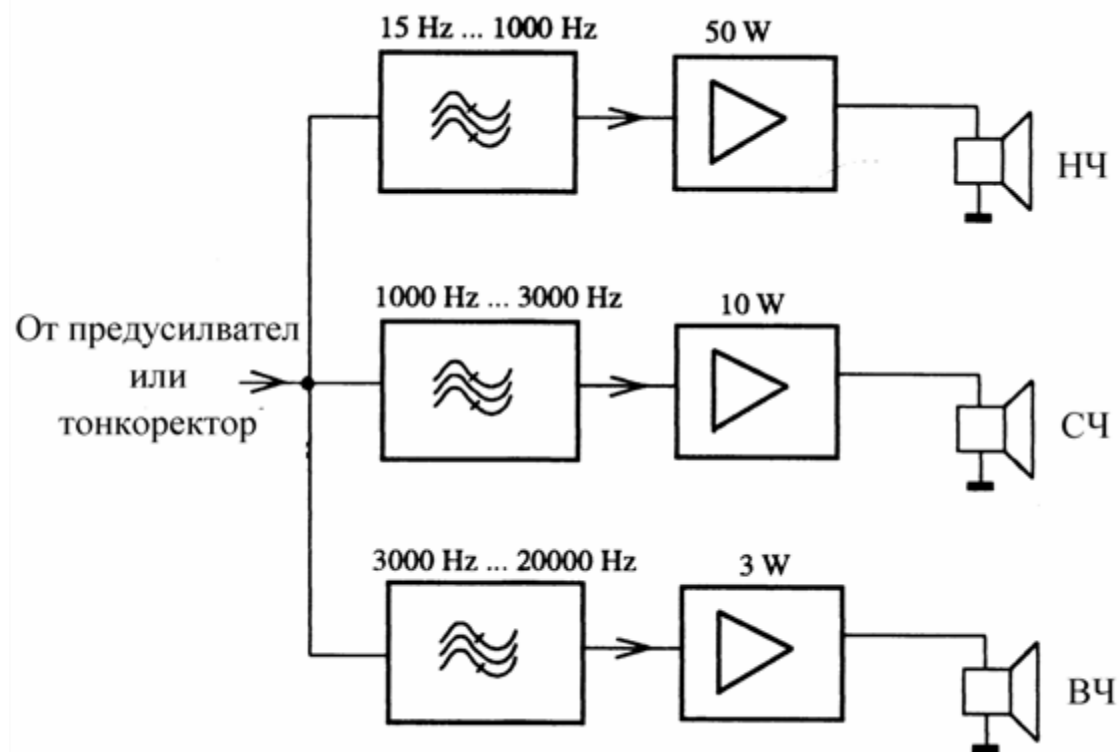
Активни разделителни филтри

- ❑ Под активни разделителни филтри се разбира последователното свързване на лентови филтри и крайни усилватели.
- ❑ В този случай лентовият филтър обработва малки сигнали, тъй като не е свързан в изхода на мощния усилвател, а крайният усилвател трябва да усилва само сигнали от определен честотен обхват.

Активни разделителни филтри

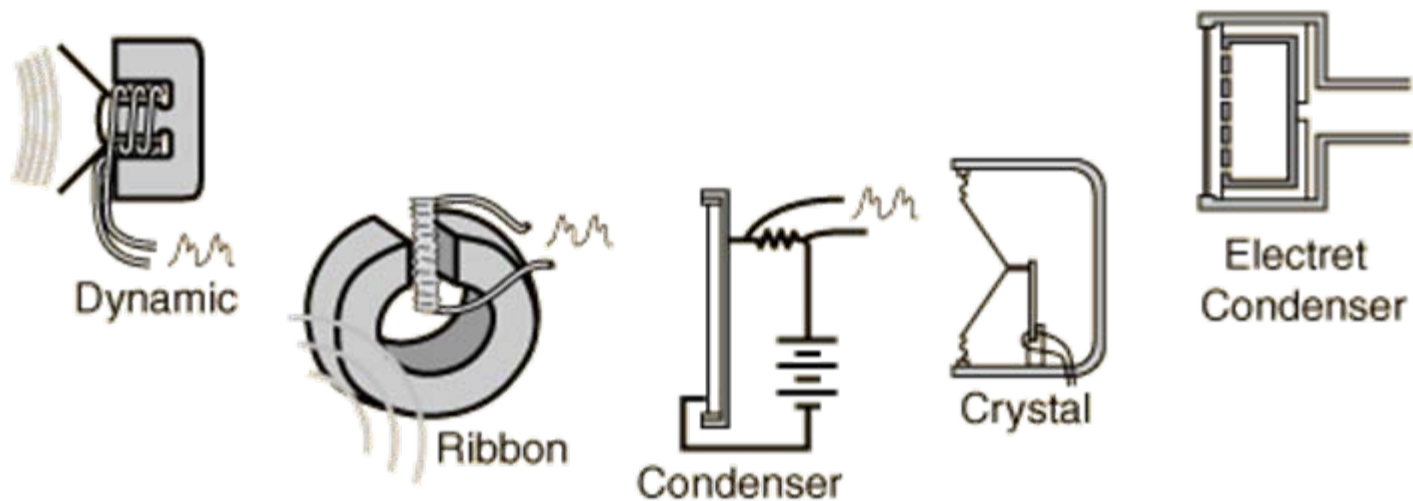
За областта на ниските честоти се предвижда се най-мощното крайно стъпало, а за обхвата на високите честоти - най-маломощното.

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ *Тонкоректори и еквилайзери*
- ❑ *Високоговорители и тонколони*
- ❑ *Филтри*
- ❑ **Микрофони**
- ❑ Грамофони
- ❑ Магнетофони
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

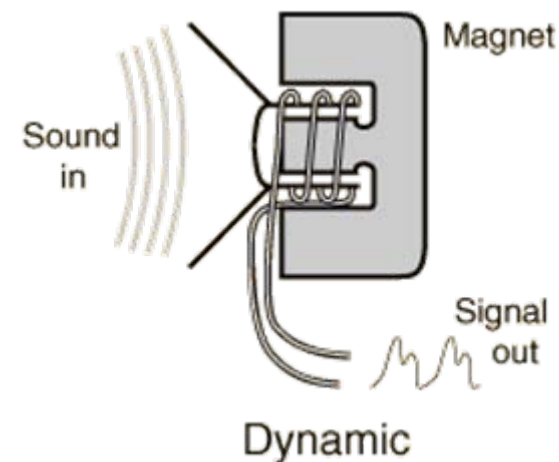
Микрофони - принципи

Динамичен микрофон

Принцип: звукът движи шпунтата с намотката в магнитното поле.

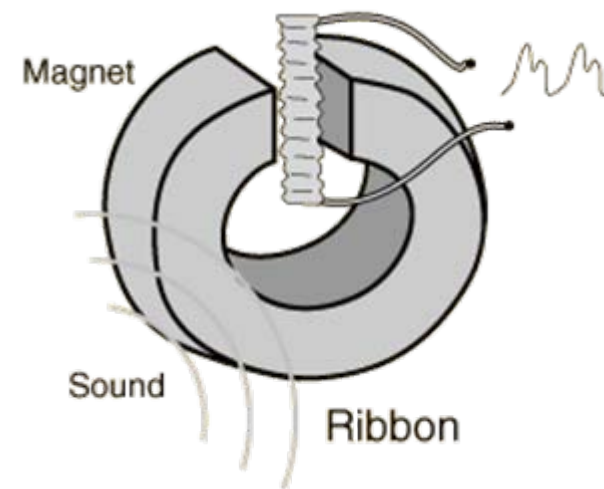
⇒ В намотката се генерира напрежение, което е пропорционално на звуковото налягане.

Лентов микрофон

Принцип: Движението на въздуха, вследствие на звуковите вълни, премества метална лентичка в магнитното поле

⇒ В изхода се генерира напрежение, което е пропорционално на скоростта на придвижване на лентичката.

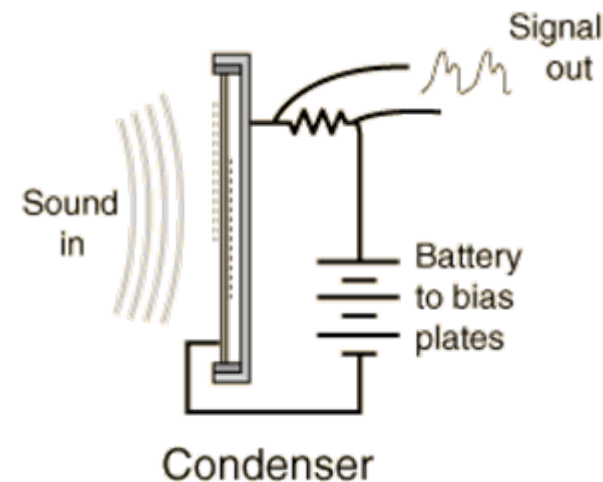
Кондензаторен микрофон

Принцип: звуковото налягане променя разстоянието между тънката метална мембрана и неподвижната задна плоча.

⇒ Количеството електричество, до което се зареждат плочите е:

$$Q = CV = \frac{\alpha(\text{Area of plate})(\text{voltage})}{(\text{plate spacing})}$$

където C е капацитета, а V е напрежението на захранващата батерия.

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ *Тонкоректори и еквилайзери*
- ❑ *Високоговорители и тонколони*
- ❑ *Филтри*
- ❑ *Микрофони*
- ❑ **Грамофони**
- ❑ Магнетофони
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

Грамофон

Фонограф на Едисон

Различни цилиндри

Екселсиор от Кьолн

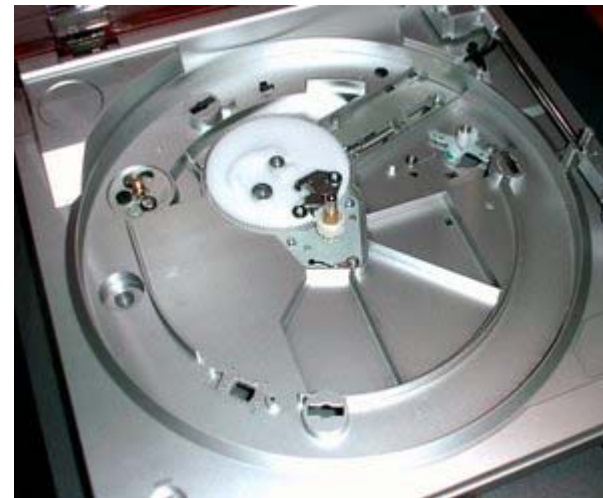

Граммофон

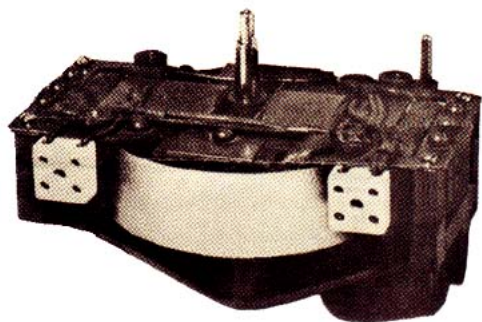
- ❑ Victors gramophone
(Victor....RCA Victor ....Sony BMG Music Entertainment)

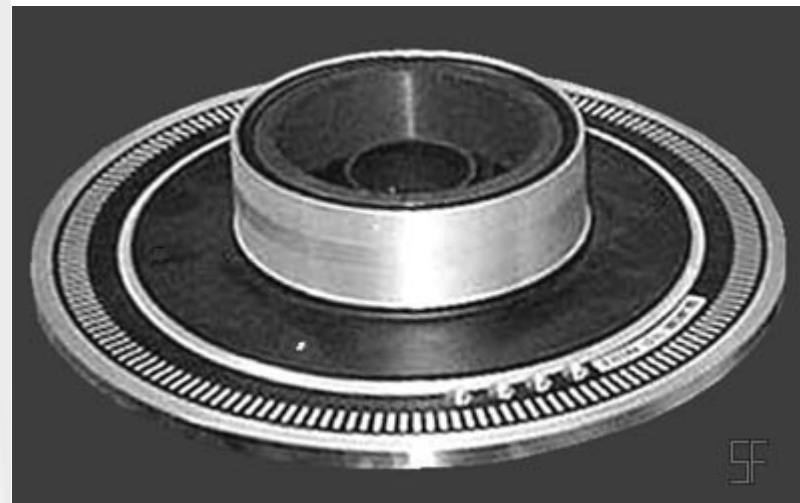
Граммофон (belt-drive)

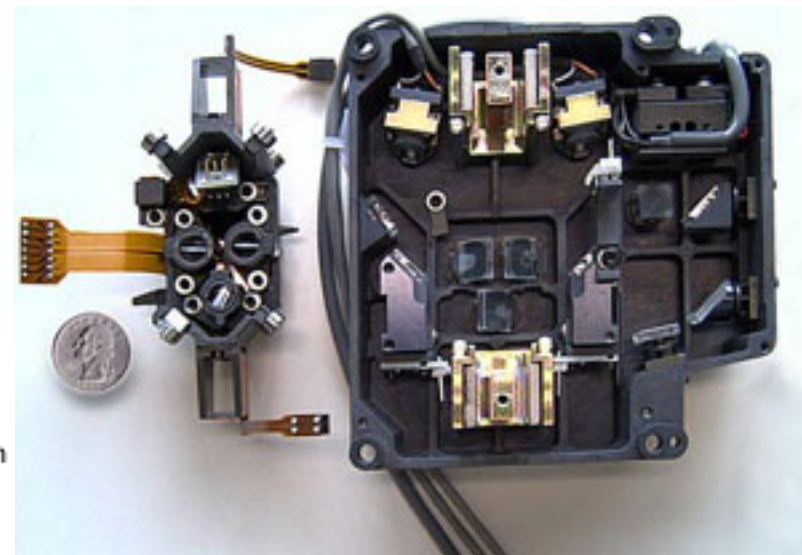
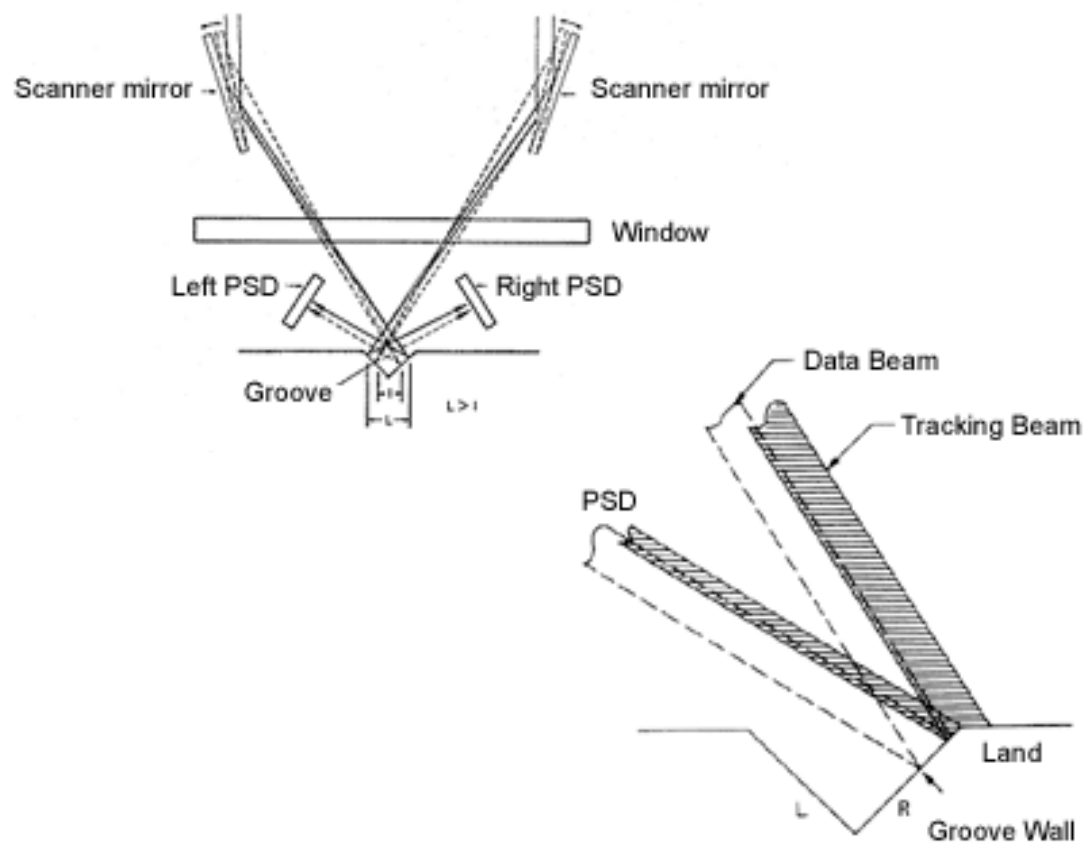
Граммофон (direct-drive)

Граммофон (direct-drive)

Грамофон (лазерен)

Грамфон (лазерен)

ELP announces a **New Era** for the Laser Turntable...

PRICE REDUCTION
on
ALL LT Models

Граммофон (Recorder)

❑ Vestax VRX 2000

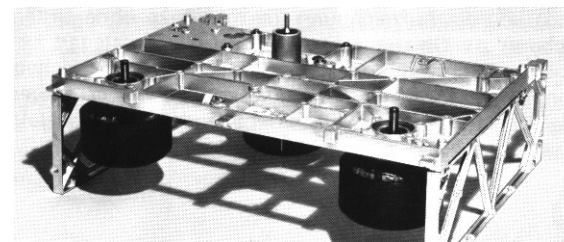

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ *Тонкоректори и еквилайзери*
- ❑ *Високоговорители и тонколони*
- ❑ *Филтри*
- ❑ *Микрофони*
- ❑ *Грамофони*
- ❑ **Магнетофони**
- ❑ Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали
- ❑ CD и DVD

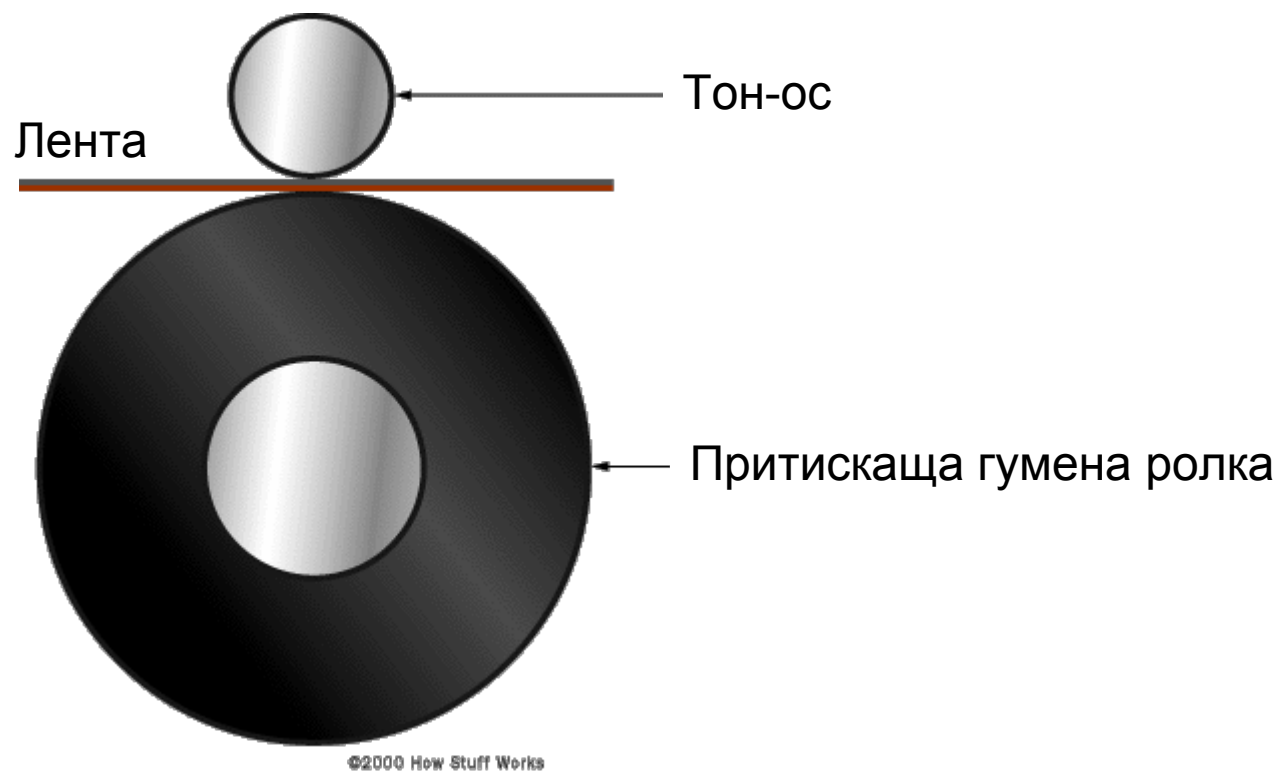
Магнетофон

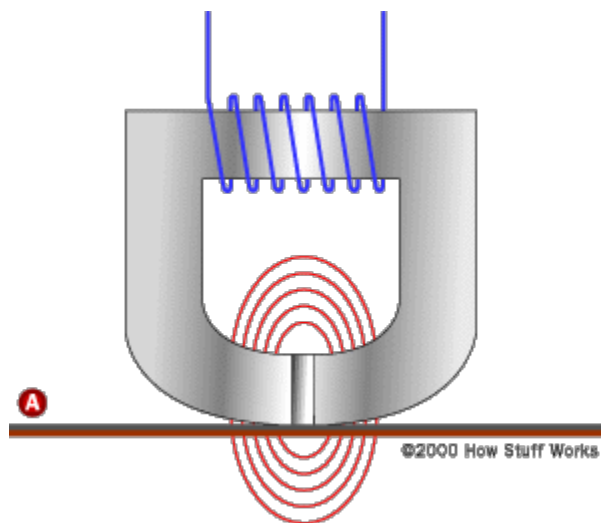
Касетофон

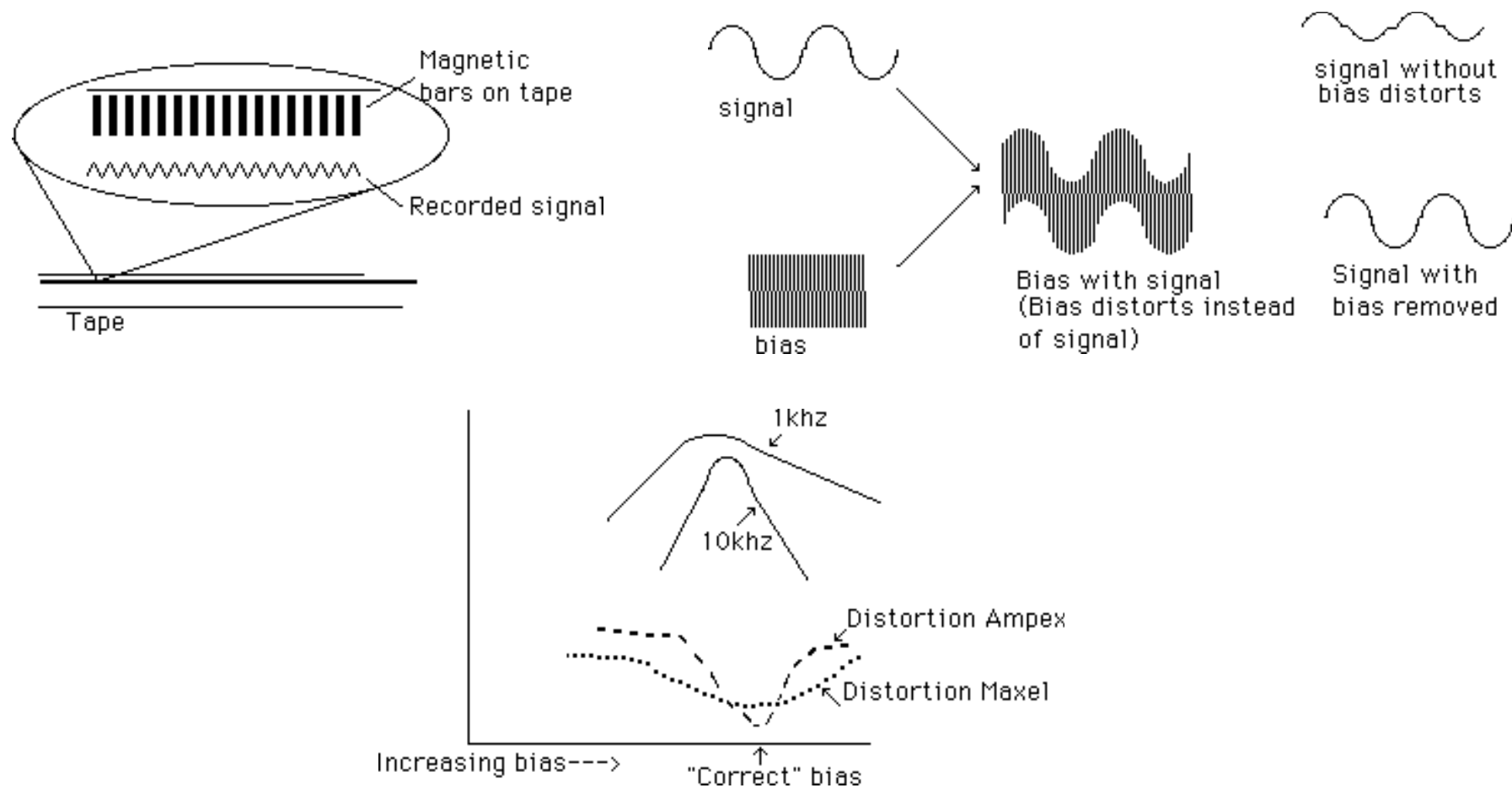
Постоянна линейна скорост

Запис и възпроизвеждане

Намаляване на шума от лентата

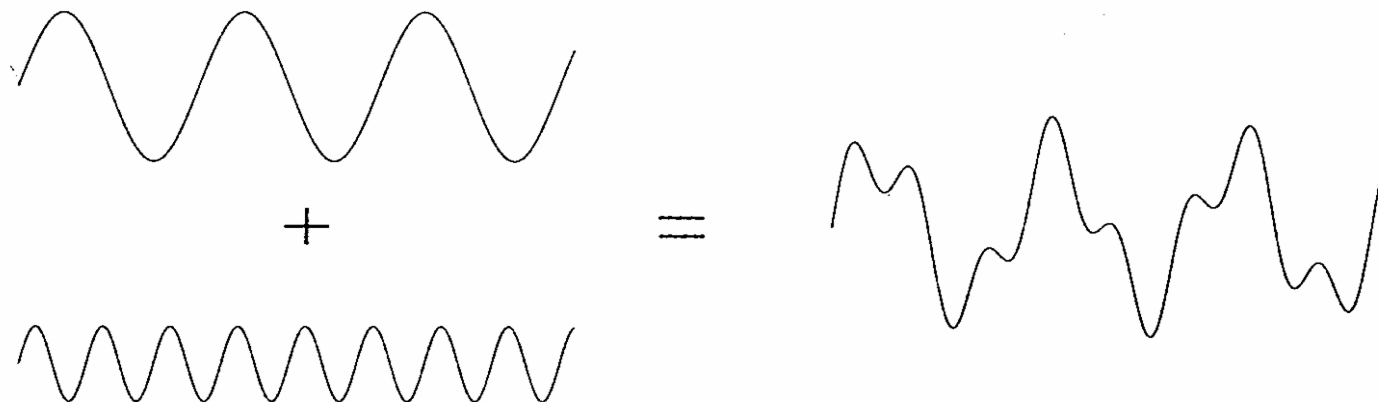

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ *Тонкоректори и еквилайзери*
- ❑ *Високоговорители и тонколони*
- ❑ *Филтри*
- ❑ *Микрофони*
- ❑ *Грамофони*
- ❑ *Магнетофони*
- ❑ **Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали**
- ❑ **CD и DVD**

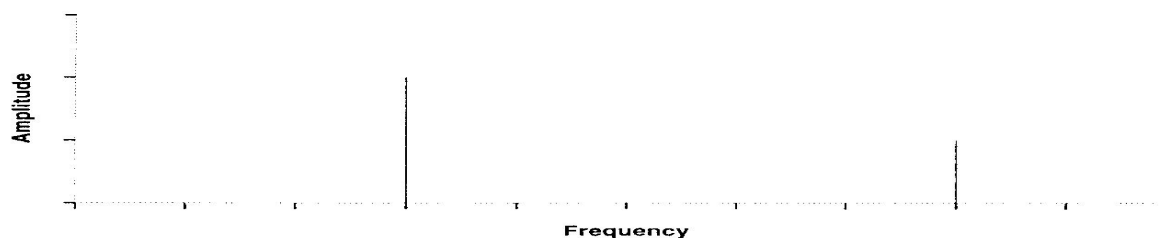
Комплексни трептения

- ❑ Тонове са периодични трептения. Непериодичните трептения предизвикват шум!
- ❑ Всеки тон може да бъде разложен в поредица от синусоидални трептения и обратно.
- Много малко тонове се състоят само от едно трептение.

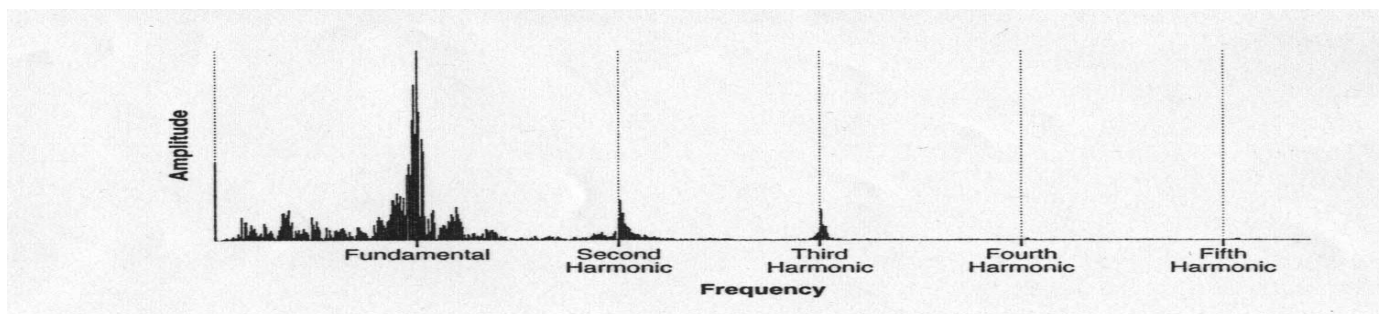

Честотен спектър

- След като всеки тон може да се разложи на синусоиди с определени честоти, то съществува и честотен спектър, характеризиращ дадения тон.

- Височината на тона се определя от честотата с най-голяма амплитуда.

- Честотен спектър на реален инструмент

Сила на звука и амплитуда

- Ние възприемаме тоновете с различна сила поради това, че звуковите вълни действат по различен начин върху ухото.
- Силата на трептенията се определя от тяхната амплитуда.
- Амплитудата на едно трептение определя силата на даден тон.
- Интензитетът на звука (I) се дефинира като мощност/площ.
- Нивото на интензитета на звука (L_I) е логаритмична величина, която се определя по формулата:

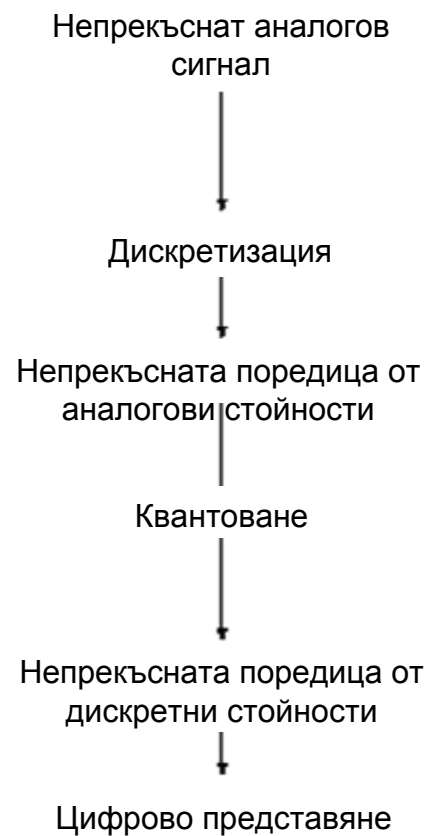
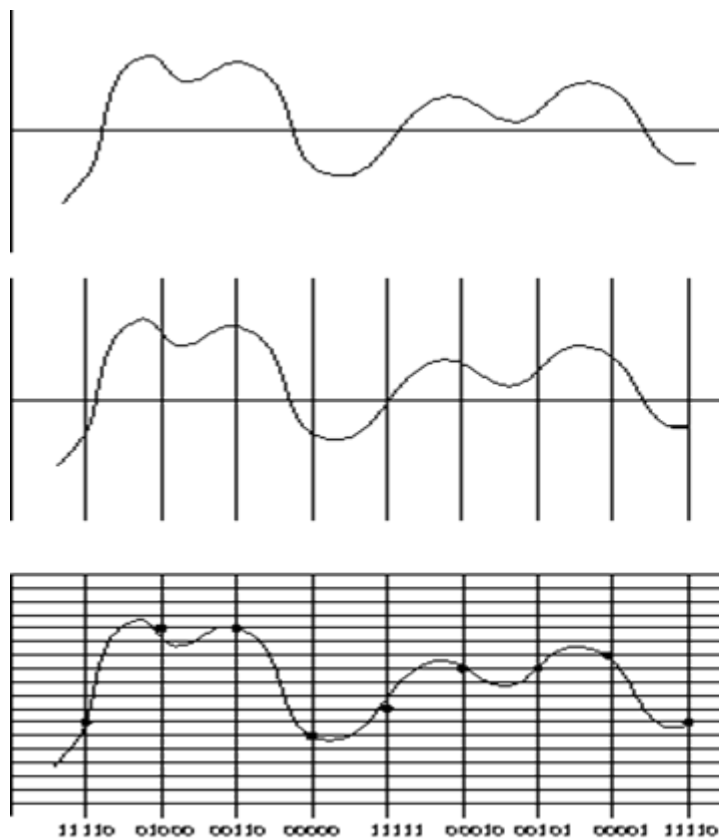
$$L_I = 10 \lg \frac{I}{I_0}, \text{ dB}$$

- където $I_0 = 10^{-12} \text{ W / m}^2$

Дигитализация

- ❑ Преобразуването на аналогов сигнал в цифров сигнал включва два процеса:
- ❑ Дискретизация (Sampling)
  - Периодическо отчитане на стойности от аналоговия сигнал
- ❑ Квантоване
  - Закръгляването на получените точни стойности от аналоговия сигнал до най-близката от възможните цифрови стойности.

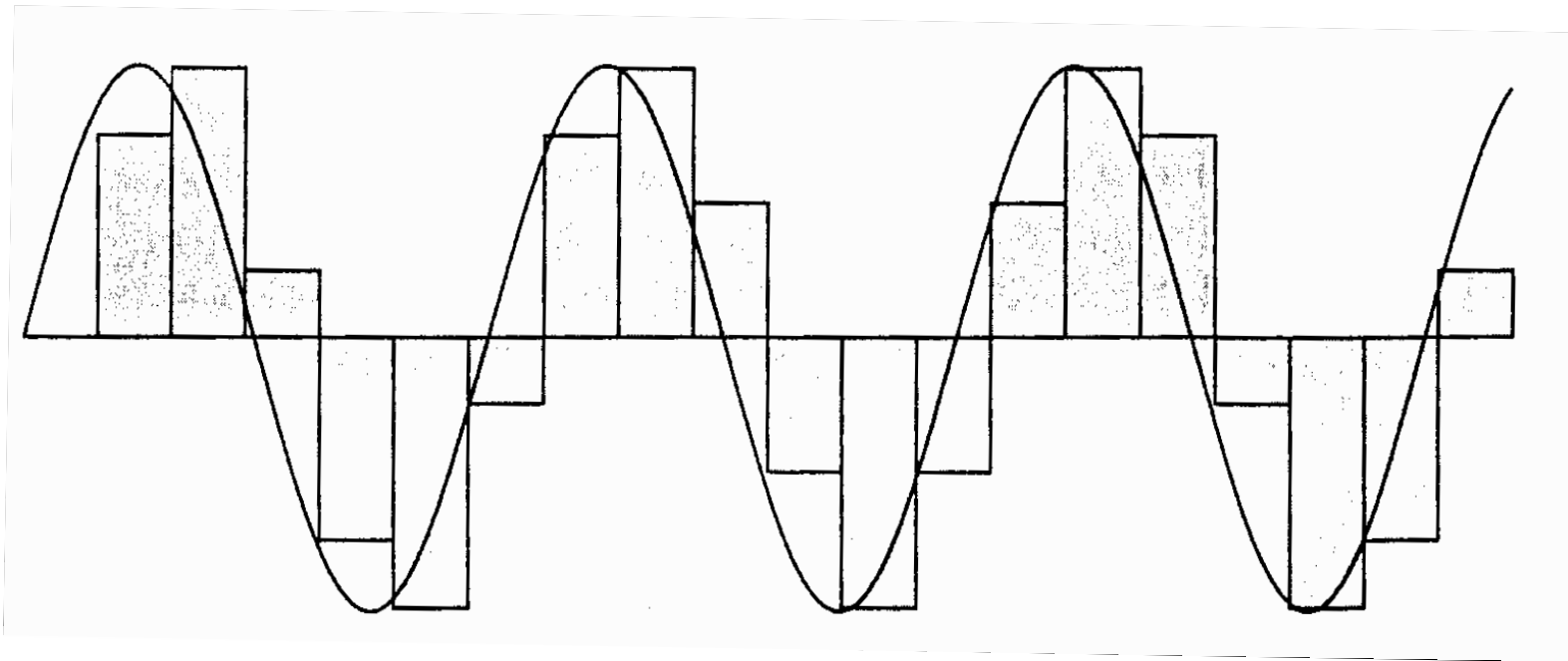
Дигитализация

Аналогов сигнал $\Rightarrow$ цифров сигнал

- Преобразуването се съпътства от два основни проблема, които спомагат за загубата на информация:
- Следващите една след друга дискретни стойности са през определен интервал. И този интервал е с точно определена ширина.
- Цифровите стойности са дискретни, т.е, те могат да имат само определени стойности.

Аналогов сигнал $\Rightarrow$ цифров сигнал

Преобразуване на синусоидален сигнал в дискретни стойности

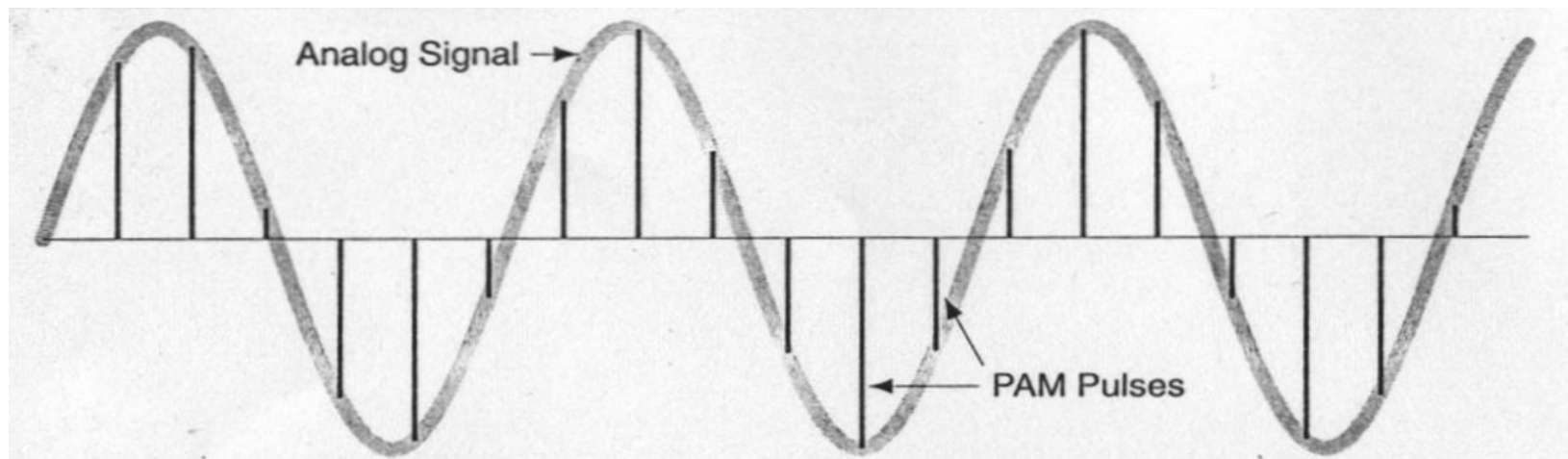
Аналогов сигнал $\Rightarrow$ цифров сигнал

- ❑ Двата проблема определят и основната грешка при цифровите сигнали. Грешката може да бъде намалена като се намаляват интервалите на дискретизация, но никога не може да бъде премахната.
- ❑ Скоростта на процесора и паметта определят възможностите. Винаги се прави компромис, някои грешки може да се приемат за сметка на други, които е наложително да бъдат намалени.

Техники при дигитализирането

- ❑ Амплитудно-импулсна модулация (PAM)
- ❑ Широчинно-импулсна модулация (PWM)
- ❑ Импулсно-кодова модулация (PCM)

Амплитудно-импулсна модулация (РАМ)

- Аналоговите сигнали се представят чрез последователни импулси, чиято амплитуда е пропорционална на силата на звука.

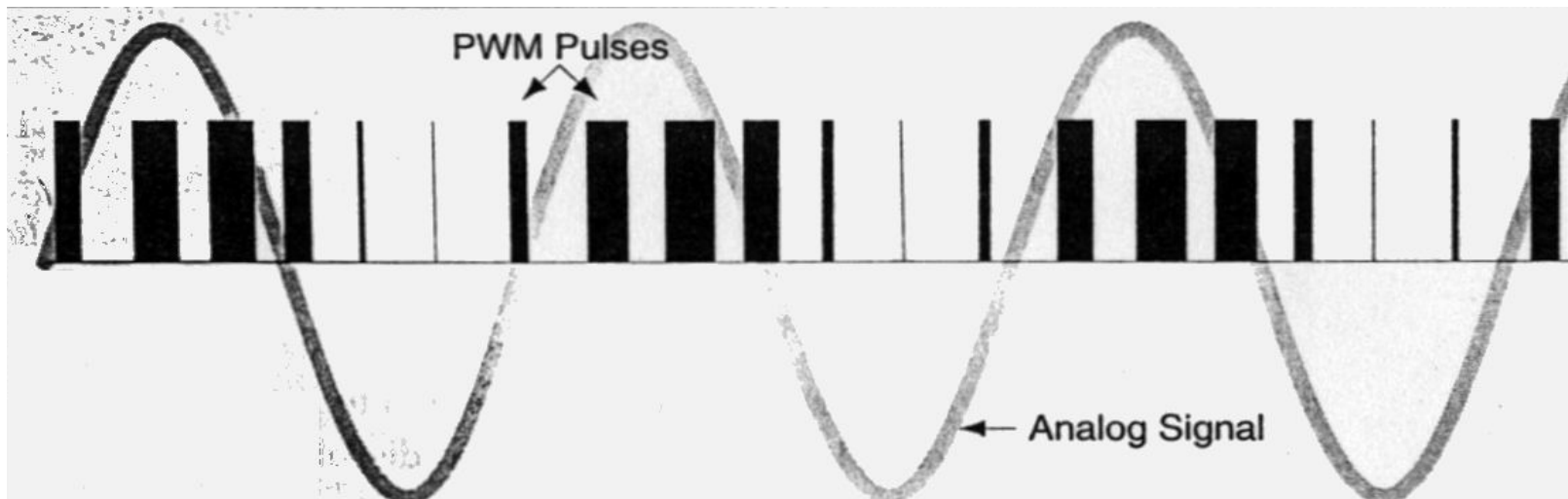

РАМ

- ❑ Основно предимство:
  - Много лесно се преобразува аналоговия сигнал в РАМ–сигнал, както и обратно.
  - Поради това повечето АЦП и ЦАП използват РАМ като междинно преобразуване.

Широчинно-импулсна модулация (PWM)

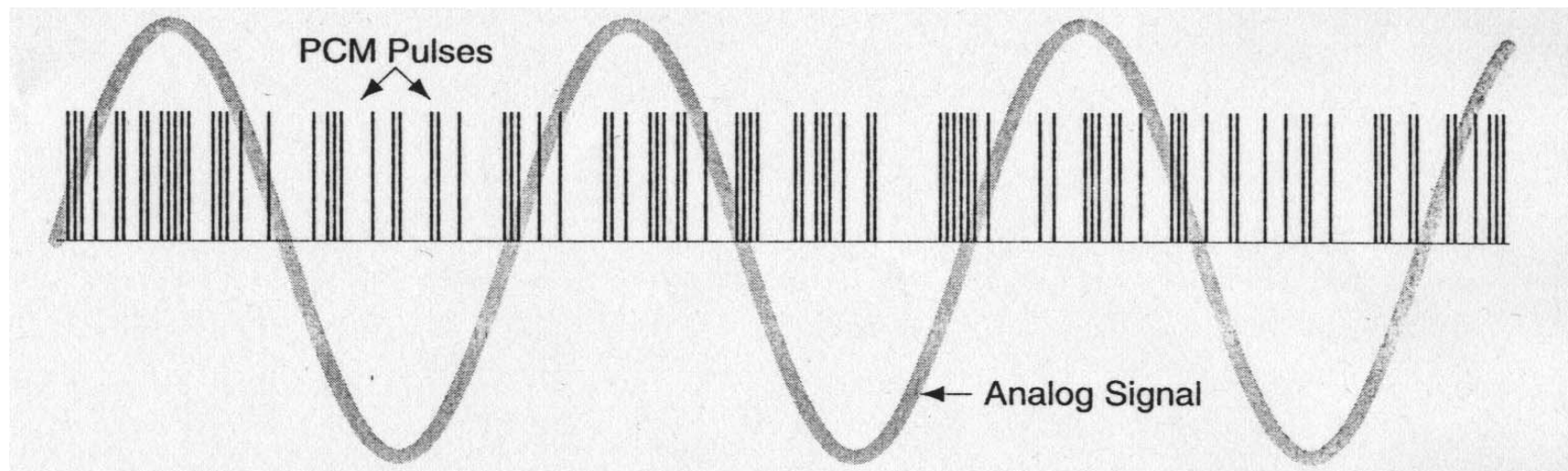
- Аналоговите сигнали се представят чрез последователни импулси, чиято ширина е пропорционална на силата на звука.

PWM

□ Предимство:

- Амплитудите на сигналите при транспортирането им по кабел или по радиото много често се променят. Затова се предпочита да се работи с PWM, тъй като тази модулация трудно се поддава на външни смущения.

Импульсно-кодова модуляция (PCM)

- Аналоговите сигнали се представят чрез последователни импулси, които отговарят на двоично кодираните данни на отделните отчетени стойности.

Sampling

- ❑ Цифровите (дигитализирани) данни се характеризират чрез честотата на дискретизация (Sampling-Rate)
- ❑ Sampling-Rate:
  - Брой на отчетите/измерванията от аналоговия сигнал за секунда
- ❑ Примери:
  - Audio – CD: 44100 пъти / за секунда (44,1 kHz)
  - При телефонията: 8000 пъти / за секунда (8 kHz)

Sampling

□ Важни открития:

➤ Harry Nyquist (1889 – 1976)

- Един аналогов сигнал може точно да бъде представен, ако честотата на дискретизация е двойно по-висока от най-високата му честота.

➤ Claude E. Shannon

- През 1948/49 доказва математически, че това наистина е така

➤ Владимир Котелников 1933, в съветската литература

Sampling

- Използвани термини $\Rightarrow$ Теорема за дискретизацията, Теорема на Шенан, Граница на Найкуист, (WKST)
- Ако честотата на дискретизация не е двойно по-висока от най-високата честота на сигнала се появяват странични ефекти:
  - Припокриване на честоти (Aliasing)
  - Шум от квантоването
  - Изкривявания (Clipping)

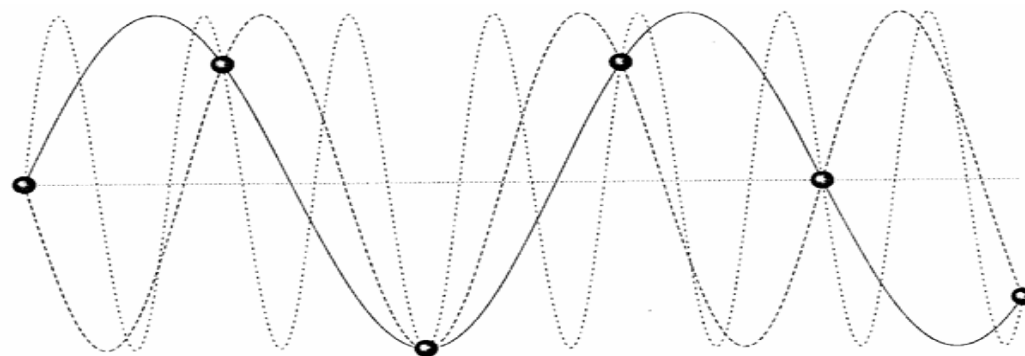
Aliasing

- Пример:
  - Честотата на дискретизация при запис е 8 kHz
  - Границата на Найкуист е 4 kHz
- Ако се опитаме да запишем сигнал с честота 5 kHz, при възпроизвеждане ще се получи сигнал **само** с честота 3 kHz.
- Това е един от на-важните проблеми при работа с цифров звук!

Aliasing

- Обяснение на проблема:
- Едни и същи цифрови отчети може да бъдат получени от много различни синусоиди.

- При възпроизвеждането ЦАП-ът може да не “избере”, сигнала който бихме искали.
- Той избира **винаги** сигнали с честота под границата на Найкуист.

Шум от квантоването

- ❑ Квантоването е процес на закръгляване от точната аналогова към по-малко точната цифрова стойност.
- Цифровите данни се представят чрез дискретни стойности (8 Bit Integer или 16 Bit Integer)
- Оригиналните аналогови стойности обаче не са целочислени стойности.

- ❑ Шум от квантоването се нарича грешката, която възниква при закръгляването на стойностите.
- Тази грешка е случайна и се възприема като вид шум.

Шум от квантоването

- От какво зависи силата на шума?
- Амплитудата на този шум определя основния шум.
- Колкото тя е по малка, толкова по-слаб е и шумът.
- Амплитудата намалява при използване на повече битове!

Шум от квантоването

- Още по-важен е въпросът, колко е силен шума в сравнение с истинския тон.
- Отношение сигнал/шум или „signal-to-noise ratio“ (SNR)
- Колкото отношението е по-голямо, толкова по-добре.

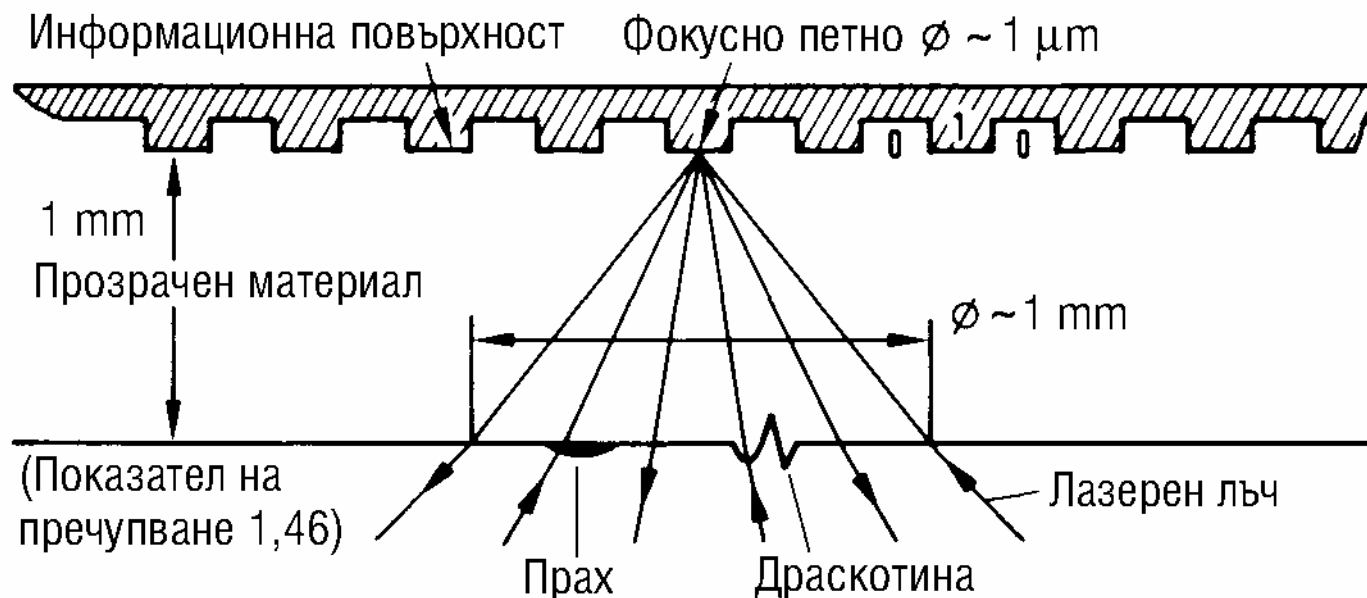
Clipping

- В аналоговата техника:
  - Върховете на синусоидалните сигнали биват отрязани.

- В аналоговата техника:
  - Получава се при насищане!

- В цифровата техника:
  - Получава се при препълване на обхвата!

Ni-Fi запис и възпроизвеждане

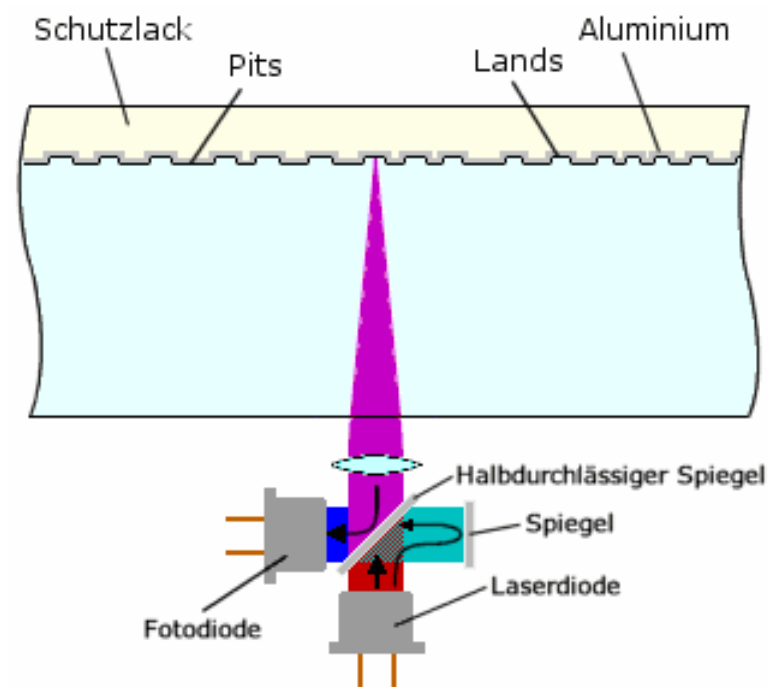
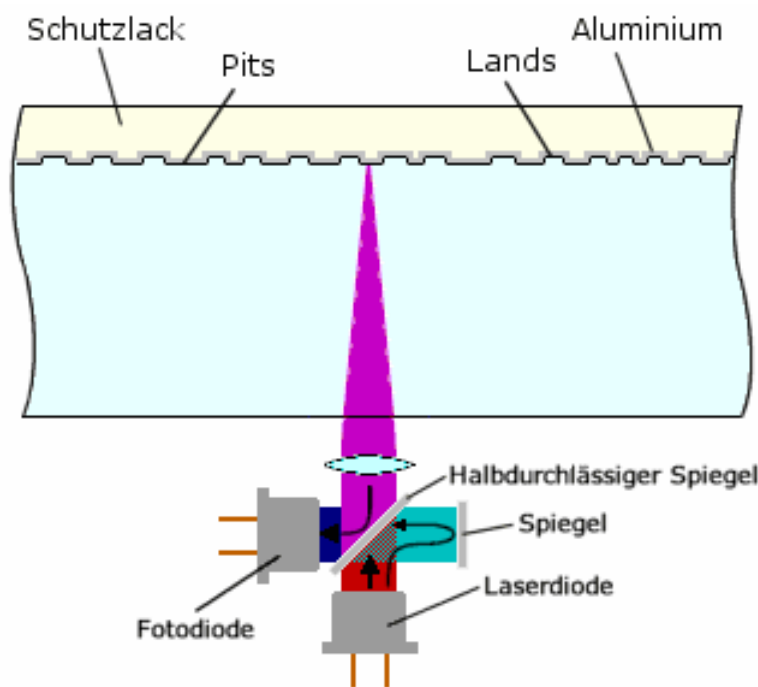
- ❑ *Звукоотнемащи системи*
- ❑ *Коригиращи предусилватели*
- ❑ *Тонкоректори и еквилайзери*
- ❑ *Високоговорители и тонколони*
- ❑ *Филтри*
- ❑ *Микрофони*
- ❑ *Грамофони*
- ❑ *Магнетофони*
- ❑ *Принципи при дигитализацията на аналогови сигнали*
- ❑ **CD и DVD**

Принцип на възпроизвеждане

Възпроизвеждането не може да бъде повлияно от прах, отпечатьци от пръсти, а даже и от малки драскотини.

Принцип на възпроизвеждане

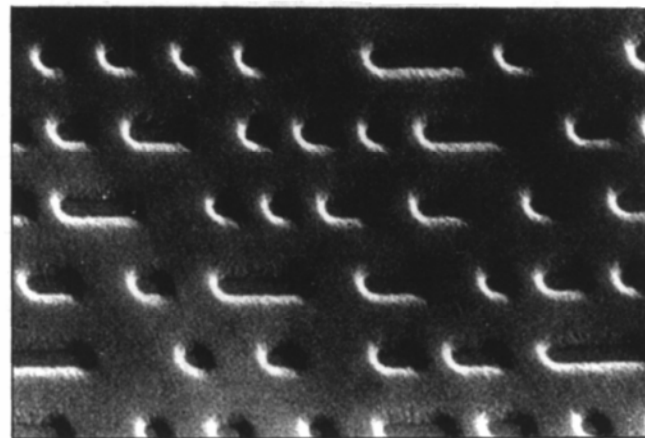

Маркери (pits)

- ❑ Маркерите (вдлъбнатините) на информационната повърхност изглеждат като издутини, тъй като четенето с лазерния лъч се осъществява отдолу през прозрачния диск.
- ❑ дълбочина на маркерите - $0,11 \mu\text{m}$ ($\lambda/8$);
- ❑ широчина - $0,5 \mu\text{m}$;
- ❑ дължина - от $0,83 \mu\text{m}$ до $3,56 \mu\text{m}$

©2000 How Stuff Works

Производство

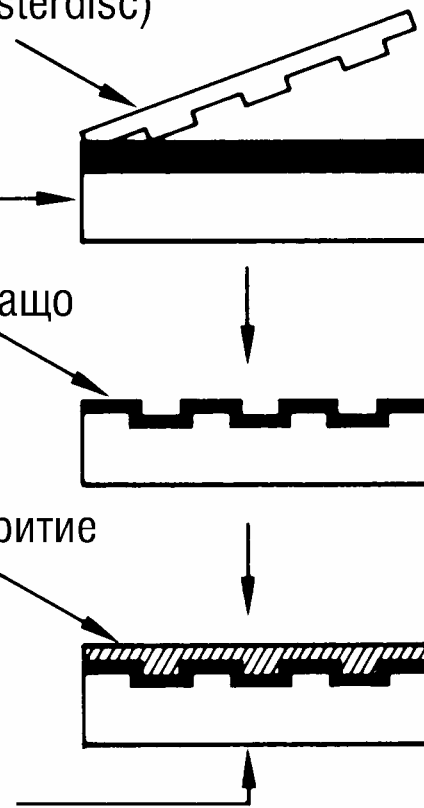
Пресоване с матрица (Masterdisc)

Прозрачна пластмаса

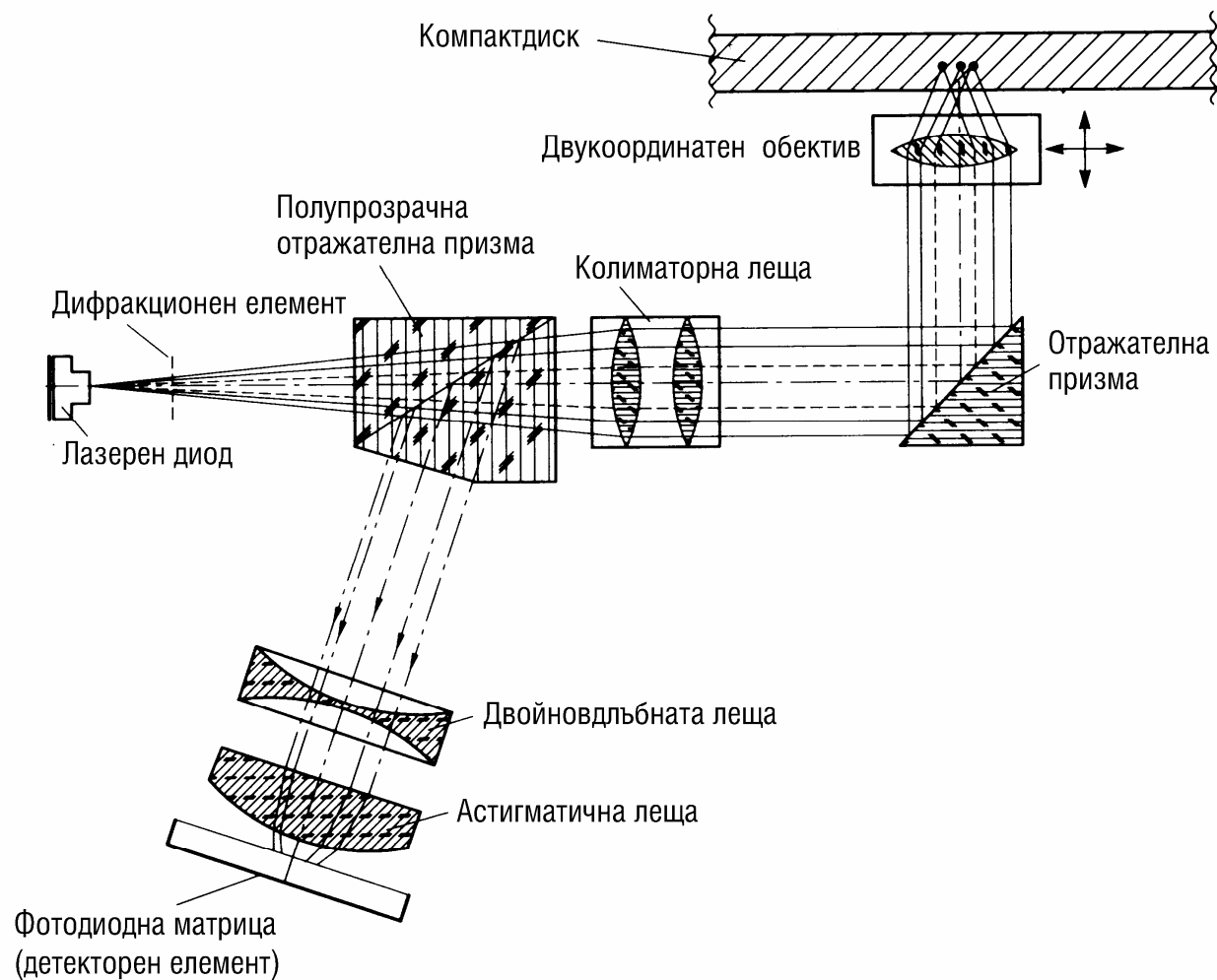
Изпаряване на рефлектиращо
алуминиево покритие

Нанасяне на защитно покритие
и етикет

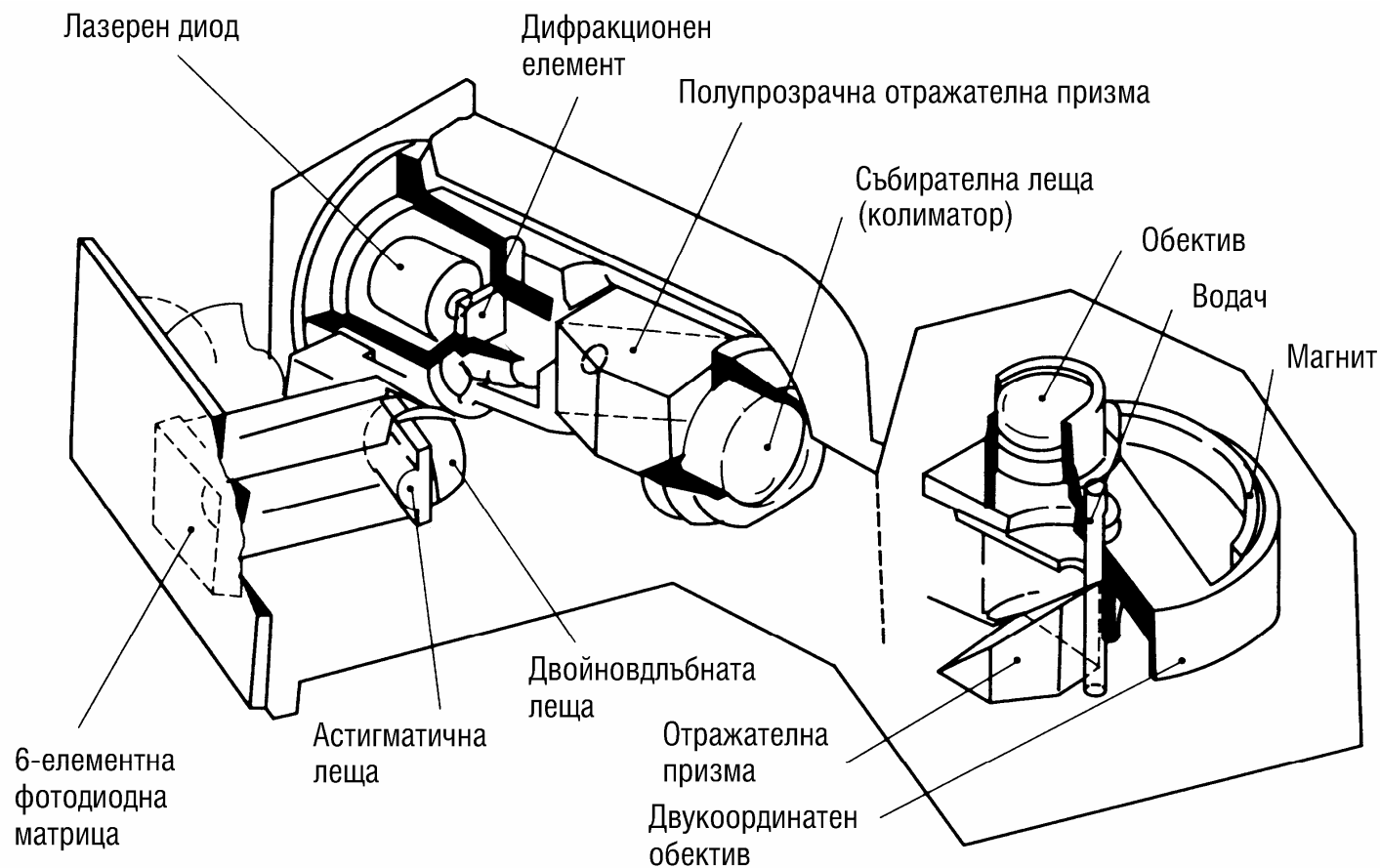
Четене на информацията

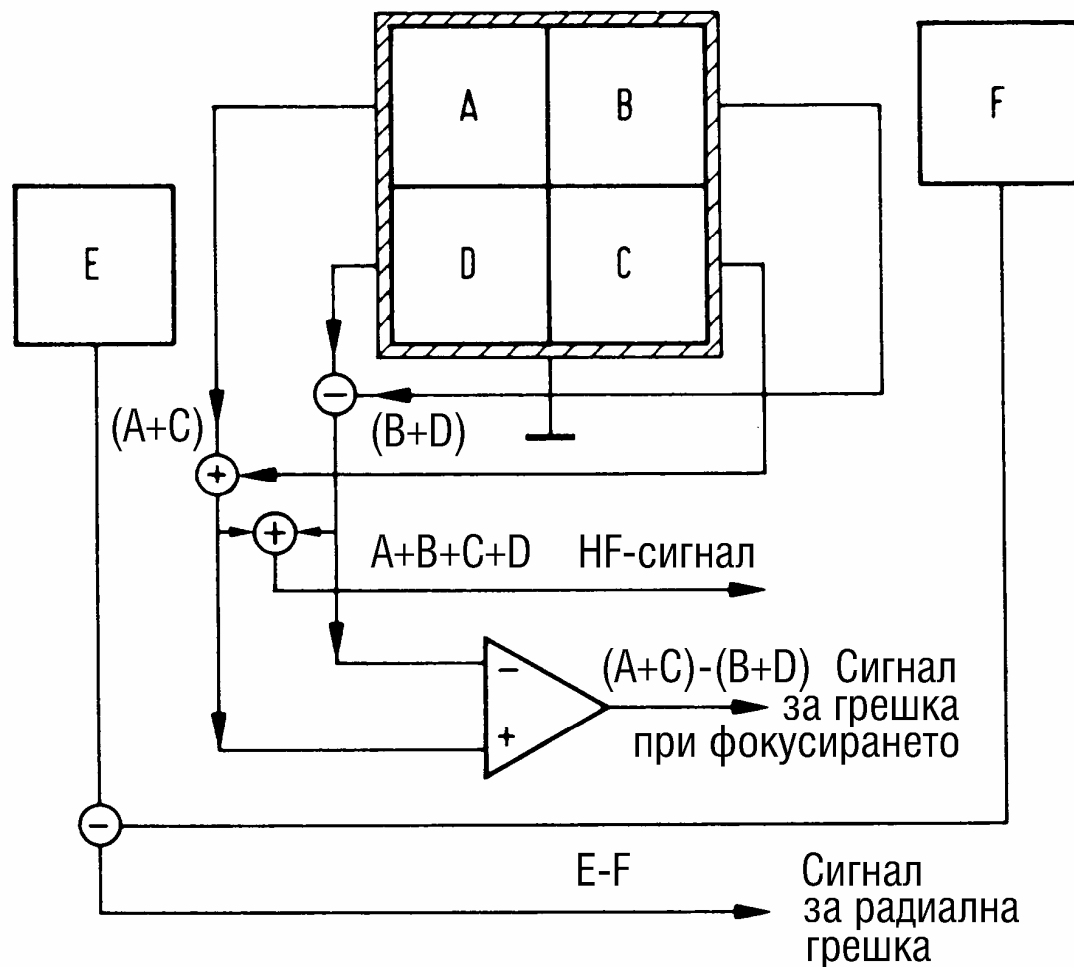
Плоска оптична система

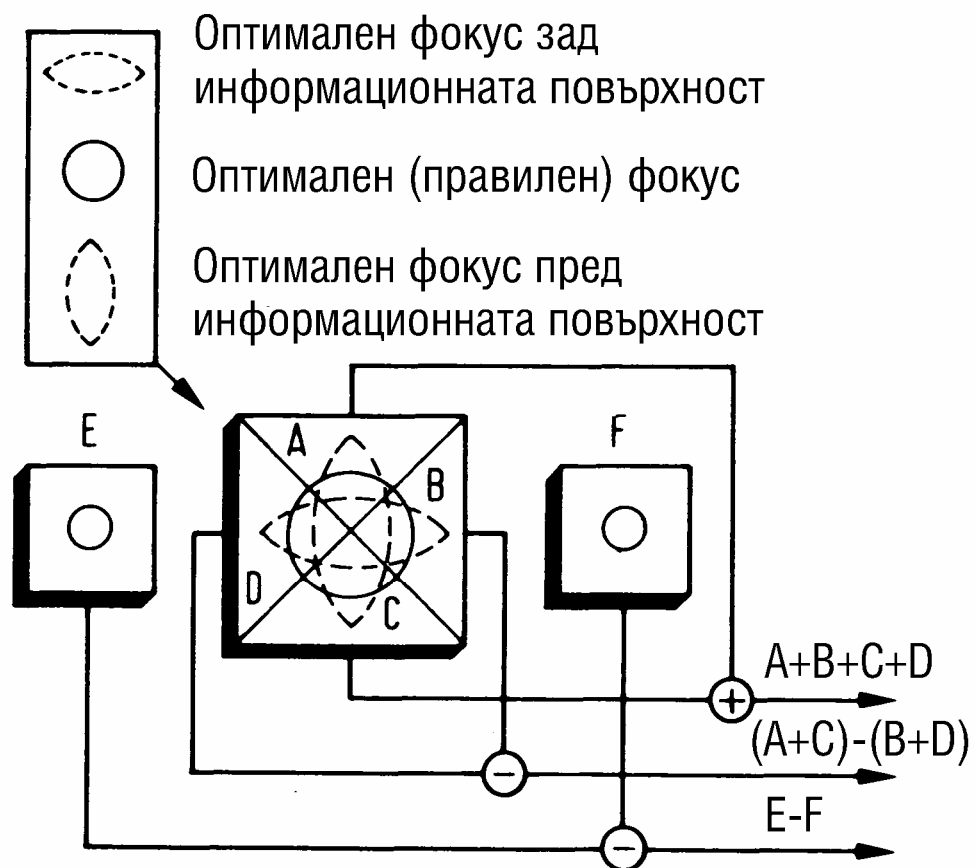
Плоска оптична система

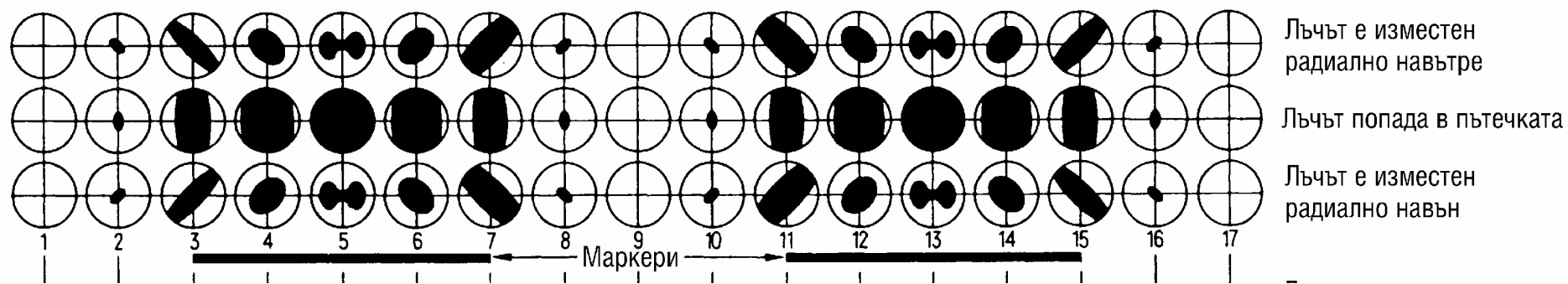
Фотодиодна матрица от 6 диода

Грешка при фокусирането

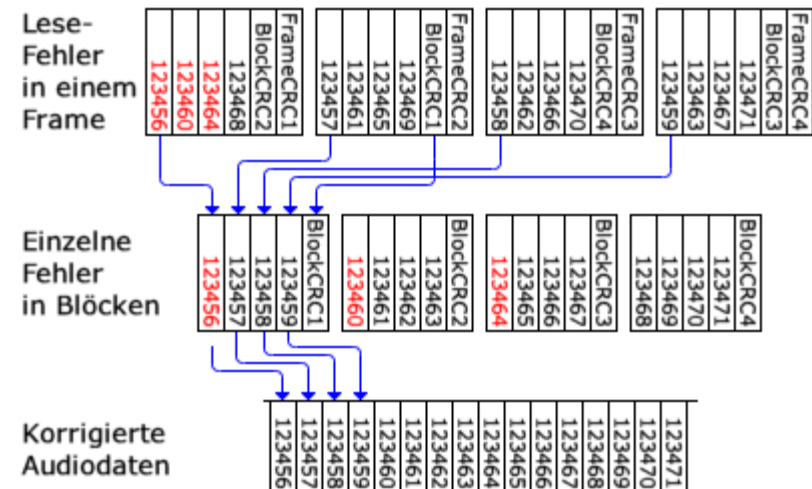
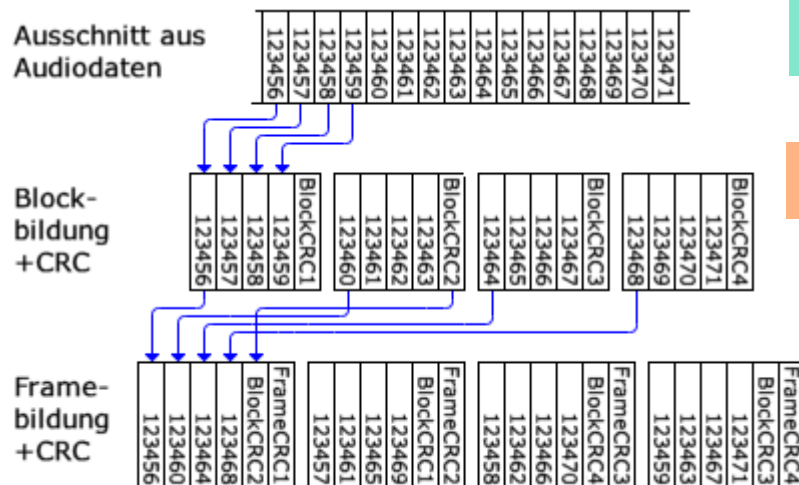
Дифракционна картина

Запис и четене на данни

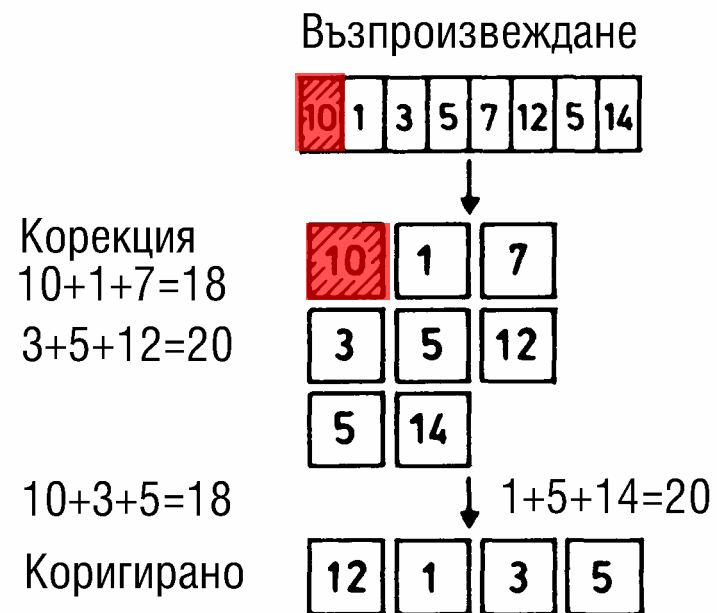
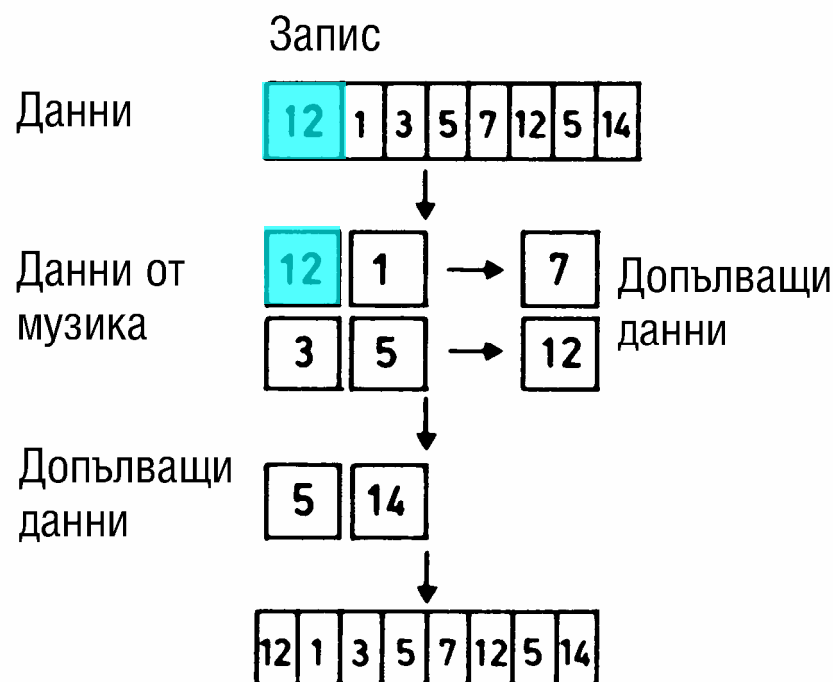
Кадърът (frame) има 588 канални бита

канални битове - канален код 8 към 14 (EFM)

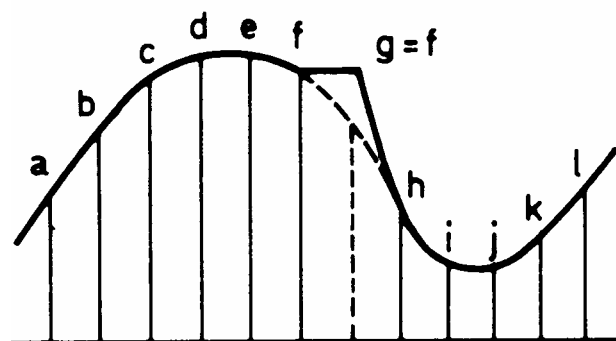
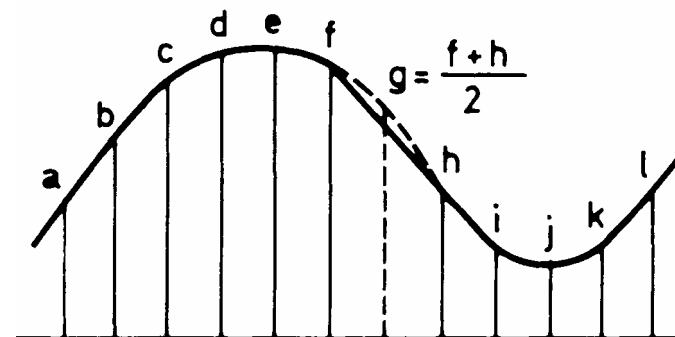
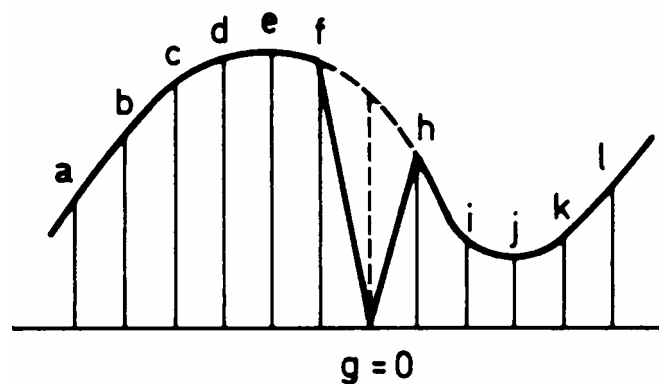

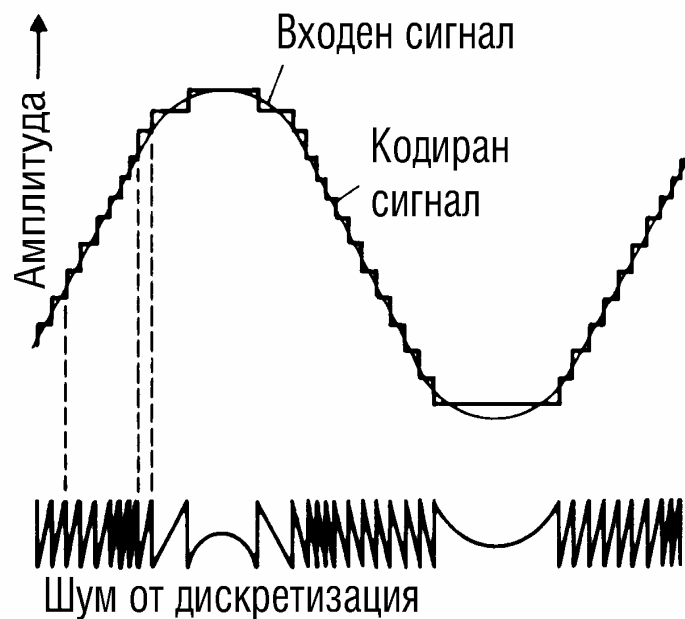
Коригиране на грешки

Отстраняване на грешките

Статична грешка при кодирането

DVD формати

- При дисковете с два слоя вътрешният слой се покрива с алуминий, а външният с полупрозрачен златен слой
- Работи се с два лъча, с различна дължина на вълната

Single-sided, single layer (4.7GB)

Single-sided, double layer (8.5GB)

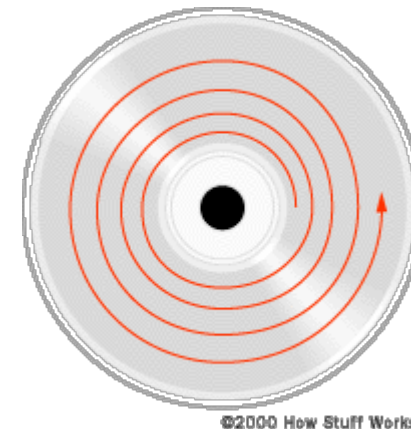
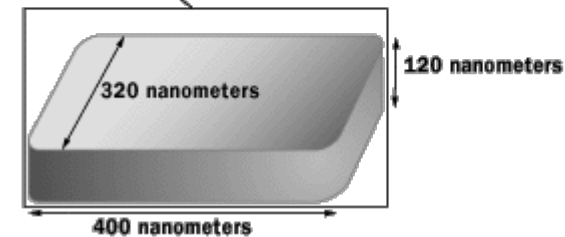
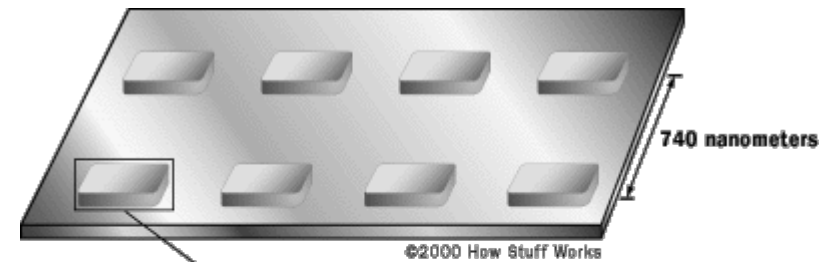
Double-sided, double layer (17GB)

©2000 How Stuff Works

Маркери

- ❑ Разстоянието между пътеките е двойно по-малко
- ❑ Размерът на маркерите също е два пъти по-малък
- ❑ Вътрешният радиус на програмната зона е 24 mm вместо 25 mm (CD)

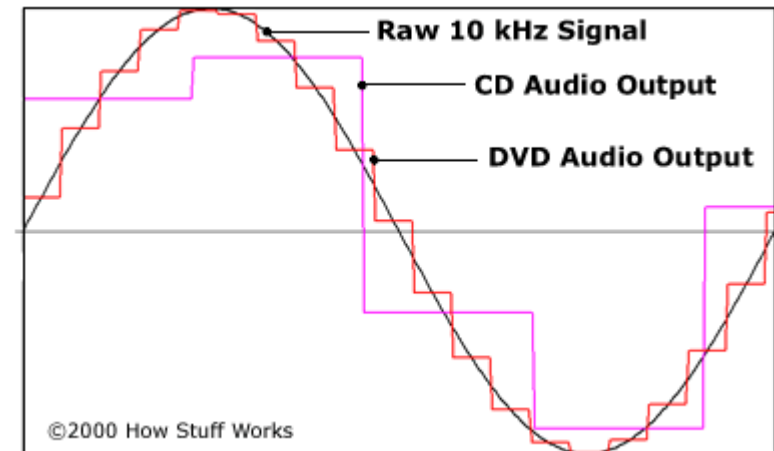

Видове DVD

- ❑ DVD-ROM (произведен чрез пресоване – не подлежи на промяна)
- ❑ DVD-R (еднократно записваем диск)
върху отразяващия слой има специален цветен слой, наречен “DYE”. Ако при записа се загрее става непрозрачен
- ❑ DVD-RW (многократно записваем диск)
слоят за данни може да отразява или поглъща светлината в зависимост от това до каква степен е загрял при записа ⇒ **изстива по различен начин и има различна структура!**

DVD audio

Specification Audio	CD Audio	DVD
❑ Sampling Rate	44.1 kHz	192 kHz
❑ Sampling Accuracy	16-bit	24-bit
❑ Number of Possible Output Levels	65,536	16,777,216

MP3

- ❑ **MPEG** е acronym за **Moving Picture Experts Group**.
- ❑ Тази група разработва системи за компресия на видео данни, при което размерът на данните се намалява от 10 до 14 пъти.
- ❑ MPEG системата за компресия включва подсистема за компресиране на звук, наречена **MPEG audio Layer-3**.
- Която е по-известна като **MP3**.

Принцип на компресията

- Използват се недостатъците на човешкото ухо
- Дадени честоти се чуват по зле, други въобще не се чуват
- По-силният звук заглушава по слабия, ако се възпроизвеждат едновременно

